

**ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
2018. ÉVI
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI.....	2
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA.....	4
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA	17
4. FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA	41
5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN	42
6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA	44
7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI	48

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

Budapest XVI. kerületének, a népesség megoszlására vonatkozó demográfiai mutatói az alábbiak:

1. sz. táblázat: A lakónépesség számának változása

Megnevezés		
Terület km ²		33,52
Lakónépesség (fő)	2013.	72 516
	2014.	72 745
	2015.	73 254
	2016.	73 622
	2017.	74 109
	2018.	74 190
Laksűrűség (fő/km ²)	2013.	2 163
	2014.	2 170
	2015.	2 185
	2016.	2 196
	2017.	2 211
	2018.	2 213

Forrás: Népesség-nyilvántartó

2. sz. táblázat: A település lakosainak korcsoport szerinti megoszlása

Életkor	Állandó népesség					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0 - 1	590	610	659	597	619	565
1 - 4	2 831	2 763	2 860	2 910	2 874	2 872
5 - 14	7 355	7 630	7 748	7 933	8 220	8 307
15 - 18	2 598	2 583	2 558	2 593	2 676	2 798
19 - 34	13 180	12 797	12 595	12 393	12 108	11 812
35 - 59	27 658	27 612	27 431	27 383	27 534	26 854
60 - X	17 922	18 373	18 785	19 018	19 208	20 011
Összesen	72 134	72 368	72 636	72 827	73 239	73 219

Forrás: Népesség-nyilvántartó

3. sz. táblázat: A település lakónépességének korcsoportonkénti megoszlása

Életkor	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0 - 1	601	610	660	608	624	570
1 - 4	2 929	2 857	2 953	2 989	2 950	2 949
5-14	7 267	7 578	7 726	7 957	8 233	8 343
15 - 18	2 594	2 576	2 560	2 625	2 693	2 820
19 - 34	13 649	13 287	13 177	12 966	12 811	12 484
35 - 59	27 608	27 550	27 421	27 487	27 644	27 034
60 - X	17 868	18 287	18 757	18 990	19 154	19 990
Összesen	72 516	72 745	73 254	73 622	74 109	74 190

Forrás: Népesség-nyilvántartó

***Lakónépesség:** A gyermekjóléti, gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak az állandó bejelentett lakhellyel rendelkezők száma, hanem a területben tartózkodók száma is fontos.

4. sz. táblázat: A település 0 - 25 éves lakónépességének évenkénti megoszlása 2018. évben

Életkor	Összesen
0 - 1	570
1 - 2	669
2 - 3	665
3 - 4	807
4 - 5	808
5 - 6	735
6 - 7	863
7 - 8	846
8 - 9	775
9 - 10	892
10 - 11	915
11 - 12	843
12 - 13	886
13 - 14	823
14 - 15	765
15 - 16	745
16 - 17	700
17 - 18	689
18 - 19	686
19 - 20	675
20 - 21	707
21 - 22	707
22 - 23	769
23 - 24	712
24 - 25	745

Forrás: Népeség-nyilvántartó

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak a kiskorúak száma lényeges, hanem a 25 évesnél fiatalabb korosztályé is, a táblázat ezért tartalmazza ezen adatsorokat. Az adatok a potenciális igénybevevői kör nagyságának alapjául szolgálnak.

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), és a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról szóló 1/2015. (II. 23.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Rendelet) határozta meg a 2018. évre nyújtott pénzbeli és természetbeni támogatásokat.

2.1. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

A Gyvt. vonatkozó rendelkezései a 2018. január 1. napjától hatályos szövege szerint:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

„19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a) a 21/B. §-ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és – ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek,

b) a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak,

c) az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

(1a) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjául kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha

a) a gyermek tartására köteles, és

b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

(2) A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 145%-át, ha

aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,

ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyoni értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál – a kérelem benyújtásának időpontjában – közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,

c) 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,

- d) 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,
- e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg és a fogyatékos gyermeket,
- f) az a)–e) pontokba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy háztartása által eltartott rokont.
- (5) A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot kell érteni, ha a családbafogadó gyám a gyámsága alá helyezett gyermek tartására köteles.
- (6) A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyónára.
- (7) Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban
- a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy
- b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.
- (8) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.
- (9) Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.
- 20. § (1)** A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra, de legfeljebb
- a) a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 23. életévének betöltéséig,
- b) a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 25. életévének betöltéséig megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.
- (2) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha
- a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy
- b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.
- (3) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, ideértve a 19. § (1a) bekezdés szerinti pénzbeli ellátásra való jogosultságot is, a gyámhatóság – hivatalból vagy kérelemre – felülvizsgálja, ha a megállapított jogosultság időtartama alatt a jogosultsági feltételekben változás következett be.
- (4) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság
- a) megszűnik az (1) bekezdésben meghatározott időtartam leteltével,
- b) megszüntetésre kerül, ha
- ba) a (3) bekezdés szerinti felülvizsgálat azzal az eredménnyel zárul, hogy a jogosultsági feltételek nem állnak fenn, vagy
- bb) a gyermek gyermekvédelmi szakellátásba kerül.
- 20/A. § (1)** A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága
- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel alapösszegű természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A. §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

(2) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

20/B. § (1)–(2)

(3) A pénzbeli ellátás havi összege – gyermekenként – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

(4) A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek pénzbeli ellátásra való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában – az augusztus hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett –,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában – a november hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett –

pótlékot folyósít.

(5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

(6) Ha a pénzbeli ellátást végleges döntéssel megállapították, az

a) a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

aa) a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,

ab) a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát;

b) a hivatalbóli eljárás megindulásának napjától esedékes azzal, hogy ha a hivatalbóli eljárás

ba) a tárgyhónap tizenötödikéig megindult, a támogatás teljes összegét,

bb) a tárgyhónap tizenötödikét követően indult meg, a támogatás ötven százalékát

kell kifizetni.

(7) Ha a pénzbeli ellátásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,

b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét

kell kifizetni.”

5. sz. táblázat: Gyermekvédelmi támogatások – rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Megnevezés			Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény				
			2014	2015	2016	2017	2018
Előző év dec. 31-én támogatásban részesülők száma			653	532	438	332	266
Tárgyév folyamán	megállapított	ellátások száma	535	438	339	267	199
	megszűnt		656	532	445	333	272
Tárgyév dec. 31-én támogatásban részesülők		száma	532	438	332	266	193
Támogatást kérő személyek			533	439	372	281	218
Elutasított személyek			26	30	47	20	15
Támogatásra felhasznált összeg			7 000	5 000	4 000	3 412	2 699

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

A támogatások feltételrendszerét a Gyvt. konkrétan szabályozza, így a kérelmek esetleges elutasításának indoka a jogszabályban meghatározott feltételek hiánya. A számokból látszik, hogy a támogatást kérő személyek száma évről évre csökken.

6. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesített gyermekek és fiatal felnőttek száma kor szerint

	0 – 6 év	7 – 14 év	15 – 18 év	19 - * év	Összes
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény					
Gyermekek száma/2014	174	254	82	22	532
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	9	14	6	0	29
Gyermekek száma/2015	114	241	60	23	438
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	5	17	2	0	24
Gyermekek száma/2016	66	120	45	9	240
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	3	13	3	0	19
Gyermekek száma/2017	59	103	82	18	262
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	4	9	4	0	17
Gyermekek száma/2018	37	108	47	1	193
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	1	3	7	0	11

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

(* 25. életévét még nem töltötte be.)

7. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2015. évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	116	88	39	10	1	254
Ebből: egyedül álló szülő	58	35	8	2	0	103

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

8. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2016. évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekek családok száma					

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	89	57	26	12	2	186
Ebből: egyedül álló szülő	48	29	6	4	1	88

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

9. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma
2017. évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	70	43	24	8	1	146
Ebből: egyedül álló szülő	31	18	6	2	0	57

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

10. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma
2018. évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	52	26	32	6	2	118
Ebből: egyedül álló szülő	23	14	6	1	0	44

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

11. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán ellátásban részesítettek egy főre jutó családi jövedelme a jogosultság megállapításakor

Megnevezés	Egy főre jutó jövedelem														
	Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét nem éri el					Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének fele, illetve annál több, de nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét					Az öregségi nyugdíj legkisebb összegét eléri, illetve meghaladja, de annak 130%-át illetve 140%-át nem haladja meg, 2018. 01.01.-től 135%, 145%				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	63	29	18	13	12	257	224	170	132	91	212	185	142	117	90

2.2. ÖNKÉNT VÁLLALT ELLÁTÁSOK

A Rendelet szerint:

Ikerszülési támogatásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

11. §

- „(1) *Ikerszülési támogatást lehet megállapítani annak a szülőnek, akinek iker gyermekei születtek.*
- (2) *Az ikerszülési támogatást a gyermekek 6 hónapos koráig lehet igényelni.*
- (3) *A támogatás összege gyermekenként egyszeri 50.000,- Ft, mely különös méltánylás esetén, fokozott ápolást igénylő gyermek esetében családonként egyszeri 50.000,- Ft-tal kiegészíthető.*
- (4) *A kérelemhez mellékelni kell:*
- a) *a gyermekek születési anyakönyvi kivonatának másolatát,*
 - b) *különös méltánylás esetén orvosi igazolást a gyermek állapotáról, a fokozott ápolás szükségességének indoklását feltüntetve.”*

A támogatás 2007. január 1-jétől került bevezetésre, önként vállalt feladatként. Célja ikerszülés esetén a család anyagi terheinek enyhítése, mivel ikrek születése esetén mind a tennivalók, mind az anyagi kiadások többszörösen jelentkeznek. 2015-től az ellátás bekerült a rendkívüli települési támogatások körébe. Az ellátást 2014-ben 12 család, 2015-ben 17 család, 2016-ban 10 család, 2017-ben 11 család, 2018-ban 7 család vette igénybe.

Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása céljából folyósítható települési támogatás
A Rendelet szerint:

7. §

- „(1) *Ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, a családban nevelkedő gyermekek után havonta gyermekenként a nyugdíjminimum 30 %-át lehet támogatásként a szülő részére folyósítani.*
- (2) *Amennyiben a családban nevelkedő gyermek(ek) súlyosan fogyatékos(ak) vagy tartósan beteg(ek), és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg gyermekenként havonta a nyugdíjminimum 30 %-át lehet támogatásként a törvényes képviselő részére folyósítani.*
- (3) *A súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatására való jogosultság feltételeinek fennállását a Polgármester évente felülvizsgálja.*
- (4) *A kérelemhez mellékelni kell – a 16. § (1) bekezdésében meghatározottakon túl – a súlyos fogyatékoság vagy a tartós betegség tényét igazoló okiratot.”*

A támogatást az önkormányzat önként vállalt feladatként nyújtja, előnyben részesítve ez által a rossz szociális helyzetben lévő családok közül azokat, ahol a gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, vagy a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos. 2015. évben havonta átlagosan 35 fő, 2016-ban 28 fő, 2017-ben 26 fő, 2018-ban pedig 22 fő részesült e támogatási formában.

Táborozási hozzájárulásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

A Rendelet szerint:

12. §

- „(1) *Évente egy alkalommal táborozási hozzájárulásban részesíthető az a gyermek, aki táborozás résztvevője és családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg.*
- (2) *A hozzájárulás összege a táborozás költségeinek fele, méltányosságból elérheti annak teljes összegét, de nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.*
- (3) *Táborozási hozzájárulás kizárólag belföldi táborozás céljára nyújtható.*
- (4) *A kérelemhez – a 16. § (1) - bekezdésében foglaltakon túlmenően – igazolást kell mellékelni a táborozás helyéről, időpontjáról és költségéről.”*

A táborozási hozzájárulás esetében többnyire az iskolákkal áll kapcsolatban a Szociális Iroda, hiszen ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat.

Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak – anyagi helyzete miatt – nincs lehetősége nyaralni, így ezek a táborok jelentik a gyermekek részére az egyetlen üdülési lehetőséget. A támogatás évente egy alkalommal kérhető belföldi táborra. Táborozási hozzájárulás címen 2016-ban 57 fő, 2017-ben 54 fő, 2018-ban 50 fő részére utaltak ki támogatást.

Nagycsaládosok tankönyvtámogatásaként megállapítható rendkívüli települési támogatás

A Rendelet szerint:

13. §

- „(1) Az 1. § (5) bekezdésében meghatározott fiatal felnőttet tanévenként egyszer tankönyvtámogatás illeti meg, amennyiben nagycsaládban él, és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán első diploma megszerzéséért tanulmányokat folytat.
- (2) A tankönyvtámogatás összege tanulónként a nyugdíjminimum 70 %-a.”

A nagycsaládosok tankönyvtámogatására azon fiatal felnőttek jogosultak, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege a nyugdíjminimumhoz kötött. E támogatási forma nagy segítséget jelent a családoknak, hisz a felsőoktatási beiskolázás jelentős kiadásokkal jár. 2015-ben 29 fő, 2016-ban 27 fő, 2017-ben 38 fő, 2018-ban 32 fő részesült ebben a támogatásban.

12. sz. táblázat: **2017.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	11	1 150
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása *	26	2 653
Táborozási hozzájárulás	54	818
Tankönyvtámogatás	38	758

*fő/hő

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

13. sz. táblázat: **2018.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	7	750
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása *	22	2 201
Táborozási hozzájárulás	50	869
Tankönyvtámogatás	32	619

*fő/hő

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

A táblázatban összefoglalt támogatási formákat az önkormányzat önként vállalt feladatként, saját forrásból nyújtja.

A támogatottak körében a legjellemzőbb jövedelmi sáv az öregségi nyugdíj legkisebb összege (28.500.- Ft/fő/hó) körüli egy főre jutó jövedelem, valamint az öregségi nyugdíj 135%-t, 145%-t meg nem haladó jövedelem.

Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét el nem érő egy főre jutó jövedelem azért nem jellemző, mert ha egy család bevétele csak transzferjövedelmekből (másodlagos elosztás során szerzett jövedelem) áll, akkor ezek összege ezt eléri, ezért az öregségi nyugdíj legkisebb összegét el nem érő egy főre jutó jövedelem gyakorlatilag azt jelenti, hogy a család nem jutott még hozzá a transzferjövedelmekhez sem.

2.3. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN NEM SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

Egyéb, nem a gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), alapján nyújthatóak. E jogszabály nem kifejezetten gyermekek számára nyújt ellátást, de bizonyos esetekben kedvezményeket biztosít a gyermekekre tekintettel. Ezek az alábbiak:

Ápolási díj

„40. § Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. § (1) Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], ha állandó és tartós gondozásra szoruló

a) súlyosan fogyatékos, vagy

b) tartósan beteg 18 év alatti

személy gondozását, ápolását végzi.”

Közgyógyellátás

„49. § (1) A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás....

50. § (1) Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra

a) az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;”

A fent leírt két ellátás megállapítására 2013. január 1-től a Kormányhivatal jogosult.

Mindkét ellátási forma az egészségkárosodásból fakadó nehézségekben segít. Az ápolási díj a hozzátartozó jövedelem-kiesését hivatott pótolni, a közgyógyellátás a gyógyszerkiadások csökkentésére szolgál.

Az önkormányzat az Szt. fenti két ellátásán kívül, önként vállalt feladatként súlyos fogyatékos vagy tartós beteg gyermek esetén a súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása céljából folyósítható települési támogatással, illetve a magas gyógyszerköltségek okán megítélt települési támogatással igyekszik segíteni a családok helyzetét.

2.4. GYERMEKÉTKEZTETÉS MEGOLDÁSÁNAK MÓDJAI, KEDVEZMÉNYEI

A gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde) esetében étkezési és egyéb térítési díjakat a szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet szabályozta a 2018. évben az alábbiak szerint:

A 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 3. számú melléklete:

„Bölcsődei ellátás és szolgáltatások személyi térítési díjai

	A	B
1.	Személyi térítési díj	
2.	Gyermekekétkeztetés	630 Ft/fő/nap
3.	Gondozás	165 Ft/fő/nap
4.	Gyermekekétkeztetés és gondozás együtt	795 Ft/fő/nap
5.	Nyújtott nyitva tartás esetén vacsora	200 Ft/fő/nap
6.	Nyújtott nyitva tartás	1 080 Ft/óra
7.	Időszakos gyermekfelügyelet	300 Ft/óra
8.	Baba-mama muzsika	500 Ft/alkalom
9.	Száraz só terápia	500 Ft/alkalom
10.	Játékos gyermek torna	300 Ft/alkalom
11.	Otthoni gyermekgondozás	a) az első gyermek után a fizetésre kötelezett nettó jövedelmének 10%-a 5 Ft-ra kerekítve b) minden további gyermek után az a) pontban meghatározott összeg 20%-a, 5 Ft-ra kerekítve
12.	Fejlesztővizsgálat, tanácsadás	3 000 Ft/alkalom
13.	Egyéni komplex fejlesztés	3 000 Ft/alkalom
14.	Kiscsoportos komplex képességfejlesztés	8 000 Ft/4 alkalom

A személyi térítési díj mérséklésének lehetősége:

„8. § (6) Ha a bölcsődei ellátás kapcsán igénybe vett gyermekétkeztetésért és / vagy gondozásért fizetendő személyi térítési díj megfizetése a kötelezett és családja megélhetését, létfenntartását veszélyezteti, a veszélyeztetettség mértékétől függően – az intézményvezető véleményének kikérése mellett – a Polgármester a személyi térítési díj összegét – különösen két bölcsődei ellátott gyermek esetén – annak legfeljebb 50 %-áig csökkentheti.”

A köznevelési intézményekben az étkezési térítési díjat 2018. évben, a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat tulajdonában álló köznevelési intézményekben alkalmazandó étkezési térítési díjakról szóló 3/2017. (III. 27.) önkormányzati rendelete tartalmazta, az alábbiak szerint:

Az étkezési térítési díj

„2. § A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat tulajdonában álló köznevelési intézményekben az intézményi térítési díj a szolgáltatók által szerződésben biztosított nyersanyagár ÁFA-val növelt összegénél kisebb összegben kerül megállapításra. A személyi térítési díj az intézménytípustól függően az alábbiak szerint kerül megállapításra:

a) Óvodai ellátás

aa) napi háromszori étkezés 420 Ft

- ab) napi kétszeri étkezés 358 Ft
- ac) csak ebéd 294 Ft
- b) Általános iskolai ellátás
- ba) napi háromszori étkezés 558 Ft
- bb) csak ebéd 362 Ft
- c) Szerb Antal Gimnázium
- ca) ebéd 362 Ft.”

Az igénybe vehető kedvezmények a köznevelési intézmények esetében a Gyvt. által biztosítottak.

Gyermekétkeztetés

„21. § (1) Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

- a) a bölcsődében, mini bölcsődében,
 - b) az óvodában,
 - c) a nyári napközis otthonban,
 - d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,
 - e) az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,
 - f) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében [az a)–f) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: intézményi gyermekétkeztetés],
 - g) a 21/C. §-ban foglaltak szerint a bölcsőde, mini bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában az Nktv. 30. § (1) bekezdése szerinti nyári szünet és az Nktv. 30. § (4) bekezdése szerinti tanítási szünetek időtartama alatt (a továbbiakban együtt: szünidei gyermekétkeztetés).
- (2) Az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetés biztosítására kötelezett önkormányzat e feladatának ellátásához a közigazgatási területén kívülről érkező gyermek, tanuló lakóhelye szerinti önkormányzattól hozzájárulást kérhet.”

Intézményi gyermekétkeztetés

„21/A. § (1) Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

- a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkezést, a déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést,
- b) a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon az óvodában és a nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben a déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést kell biztosítani.

(2) Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

(3) Az (1) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja

- a) a települési önkormányzat
 - aa) az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében és óvodában, továbbá
 - ab) a közigazgatási területén a tankerületi központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: köznevelési fenntartó) által fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben,
 - b) az egyházi és a nem állami fenntartó az általa fenntartott nem bentlakásos intézményben,
 - c) a fenntartó az egyéb állami fenntartású nem bentlakásos intézményben.
- (4) A bentlakásos intézményben az intézményi gyermekétkeztetés keretében biztosítani kell

a) az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon a reggeli és vacsora főétkezést, és
b) az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon kívül a reggeli, ebéd és vacsora főétkezéseket, valamint a tízórai és uzsonna kísértkezéseket.

(5) A (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja

a) a szakosított szociális ellátást nyújtó és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmény az intézményben elhelyezett gyermekek részére,

b) a települési önkormányzat a közigazgatási területén a köznevelési fenntartó által fenntartott kollégiumban elhelyezett gyermekek részére,

c) az elhelyezést nyújtó intézmény fenntartója a b) pont alá nem tartozó bentlakásos nevelési-oktatási intézményben elhelyezett gyermekek részére.

(6) A főváros közigazgatási területén lévő tankerületekben a köznevelési fenntartó által fenntartott nevelési-oktatási intézményben – a fővárosi önkormányzat saját tulajdonában álló ingatlanban működő nevelési-oktatási intézmények kivételével – az (1) és a (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést a kerületi önkormányzat biztosítja. A fővárosi önkormányzat köteles biztosítani az (1) és a (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést azon nevelési-oktatási intézményben, amely saját tulajdonában álló ingatlanban működik.”

Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés

„21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

(3) Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és (2) bekezdés b) pontja szerinti ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés biztosításához közös háztartásban élőként kell figyelembe venni

a) a tizennyolc éven aluli,

b) a huszonöt évesnél fiatalabb, köznevelési intézményben nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban részt vevő vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben tanuló, és

c) életkortól függetlenül a tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos

gyermeket, kivéve a nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket, valamint a nevelőszülőnél elhelyezett nevelésbe vett gyermeket és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.

(4) Az (1) bekezdés a) pont ad) alpontjában meghatározott összeg számításánál – a kérelem benyújtásának időpontjában – közös háztartásban élő családtagként kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) a (3) bekezdés szerinti gyermeket,

c) az a) és b) pontba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5) A családbafogadó gyám a saját és a gyámsága alatt álló gyermek tekintetében is kérheti az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre való jogosultság megállapítását, ha az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott feltételek valamelyik gyermek tekintetében fennállnak. Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a családbafogadó gyám saját gyermekeinek és a gyámsága alatt álló gyermekeknek a számát össze kell adni. A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot is érteni kell.

(6) Az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés gyermekenként csak egy jogcímen vehető igénybe.

(7) Ha a tanuló – a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint létrejött – tanulószerveződése alapján már jogosult ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésre, ugyanazon étkeztetés tekintetében az (1) és (2) bekezdés szerinti ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést nem veheti igénybe.

(8) A nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek és a tanulói jogviszonyban nem álló, illetve nem nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt nem jogosult ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre.

(9) Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig kell biztosítani.”

A Gyvt. 2015. július 1-től hatályos változása miatt 2016. évben ugrásszerűen megemelkedett a kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma. Azóta minden évben közel 1.500 gyermek részesül 100%-os kedvezményben és 1.100 – 1.200 gyermek 50%-os kedvezményben részesül.

14. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2015. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	49	29
Óvoda	500	333
Általános Iskola	272	983
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	1	60
Összesen	822	1 405

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

15. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2016. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
----------------	---	--

Bölcsőde	127	0
Óvoda	1 186	0
Általános Iskola	246	1 059
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	1	48
Összesen	1 560	1 107

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

16. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2017. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	128	0
Óvoda	1 203	0
Általános Iskola	205	1 065
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	1	68
Összesen	1 537	1 133

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

17. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2018. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	121	0
Óvoda	1 197	0
Általános Iskola	165	1 129
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	85
Összesen	1 483	1 214

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

2015. szeptemberétől az, a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek, aki olyan családban él, ahol az egy főre jutó jövedelem - a szülők nyilatkozata alapján - nem haladja meg a nettó kötelező legkisebb munkabér 130 %-át ingyenesen étkezhet. E jogszabályváltozás hatása legmarkánsabban a 2016-2017. évi adatokon tükröződik. 2018. évben az étkezésben részesülő gyermekek 42,11%-a vett igénybe valamilyen mértékű kedvezményt, ez mintegy 6%-os emelkedés a 2017. évhez képest.

A kedvezményes étkezés lehetősége 2016-ban - a Gyvt. alapján - kibővült a szünidei gyermekétkeztetéssel, mely a legrászorultabb családok gyermekeinek biztosítja szünidő a napi egyszeri meleg ételt.

Szünidei gyermekétkeztetés

“21/C. § (1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.”

18. számú táblázat: 2018. évi szünidei étkeztést igénybevevők száma

	Igénybevevők száma
Tavaszi	18
Nyári	22
Őszi	15
Téli	28

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

Az igénybevételre jogosultak közül a ténylegesen igénybevevők száma átlagosan 21 gyermek.

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

3.1. A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, MŰKÖDÉSÉNEK TAPASZTALATAI

A Gyvt. 39-40. §- a szabályozza a Gyermekjóléti szolgáltatást és a Gyermekjóléti központ feladatait. A 2018. január 1-én hatályos szöveg szerint:

Gyermekjóléti szolgáltatás

„**39. § (1)** A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

(2) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,

c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,

d) a szabadidős programok szervezése,

e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
 - b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
 - c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
 - d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.
- (3a) A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében iskolai szociális munkát biztosíthat.
- (4) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében
- a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
 - b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
 - c) kezdeményezni
 - ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,
 - cb) szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
 - cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,
 - cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét, vagy
 - ce)
 - d)
 - e)
- (5)

Család- és gyermekjóléti szolgálat

- 40. § (1)** Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) – keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.
- (1a) A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot önálló intézményként, szolgáltatóként vagy más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységeként működteti.
- (2) A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl
- a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
 - b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
 - c) az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,
 - d) szervezi a – legalább három helyettes szülőt foglalkoztató – helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,
 - e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
 - f) felkérésre környezettanulmányt készít,
 - g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
 - h)
 - i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
 - j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
 - k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

(3)

(4)

(5)

Család- és gyermekjóléti központ

40/A. § (1) Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

(2) A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl

a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

aa) utcai és – ha a helyi viszonyok azt indokolják – lakótelepi szociális munkát,

ab) kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,

ac) – ha a helyi viszonyok azt indokolják – kórházi szociális munkát,

ad) gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,

ae) jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,

af) családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát;

b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében

ba) kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,

bb) javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,

bc) együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,

bd) a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

be) utógondozást végez – a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a 86. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,

bf) védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít;

c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

(3) A gyermekjóléti központ a (2) bekezdés a) pont ad) alpontja, valamint a (2) bekezdés b) és c) pontja szerinti feladatainak ellátására a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.

(4) A gyermekjóléti központ a (2) bekezdés a) pont aa)–ac) és ae)–af) alpontja szerinti feladata, valamint a szupervízió az Szt. 122/A. §-a szerinti, szolgáltatások intézményen kívüli szervezet által történő ellátásának szabályai szerint is biztosítható.

(5) A család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ a szolgáltatással érintett

a) gyermek tekintetében a Gyvt. 139. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást,

b) nagykorú személy tekintetében az Szt. 20. §-a szerinti nyilvántartást vezeti.

(6) A 139. § (1) bekezdés szerinti adattartalmú nyilvántartás a változások nyomon követhetőségét biztosító elektronikus úton is vezethető.”

2018. szeptember 1. napjától a gyermekjóléti központok feladata bővült a Gyvt. 40/A. § 2. bekezdése ag) pontja alapján:

„A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl.... biztosít
ag) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;...”

A Gyvt. előírása alapján a járasszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles Gyermekjóléti központot működtetni.

2016. január 1. napjától új intézményi formaként jelent meg a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ. Struktúrájában és feladatában a két intézménytípus különböző. Az utóbbihoz kerültek átcsoportosításra a speciális szaktudást igénylő feladatok, valamint a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek. A központok új gyermekjóléti feladatoként jelent meg továbbá 2018. szeptember 1. napjától az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység, valamint a családkonzultáció, családterápia.

Az intézményen belül működő két szakmai egység a Család- és Gyermekjóléti Központ és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a jogszabályoknak megfelelő munkamegosztásban végzi feladatát.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálaton belül is 2 csoportot hoztak létre, így a hagyományos családsegítést a Családsegítő Csoport, a gyermekjóléti alapellátást pedig a Gyermekjóléti Csoport végezi. A csoportok nem zártak, van „átjárás”, indokolt esetben a családsegítő munkatársak a másik csoport tevékenységét is ellátják. Segítséget jelentenek a családsegítők részére a Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserei, akik szakmai segítséget, tanácsokat adnak a „problémásabb” gyermekvédelmi eseteknél. A kialakított rendszer továbbra is jól működik, a munkatársak megtalálták szerepüket, alkalmazkodtak az új feladatkörhöz.

3.1.1. ALAPELLÁTÁS

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai

A két szakmai egység közül a Szolgálat látja el a gyermekjóléti alapellátó tevékenységet, működteti a gyermekvédelmi jelzőrendszert. A hatósági jellegű gondozó tevékenység a Központ feladata, ahol a Szolgálatnak is lehet szerepe, kaphat részfeladatokat.

Család- és gyermekjóléti szolgálat - a települési önkormányzatok feladatkörében a lakóhely szintű minimum szolgáltatásokat, általános segítő feladatokat kell, hogy biztosítsa:

19. sz. táblázat: Gyermekjóléti szolgáltatásban részesülő gyermekek száma

Ellátás megnevezése		2015	2016	2017	2018
Gyermekjóléti szolgáltatásban részesült		523	543	473	558
ebből	szakellátott	52	46	35	24
	utógondozott	2	6	1	3
	alapellátás keretében családgondozásban részesült	312	319	261	270
	védelembe vett	31	32	46	56
	tanácsadottként megjelent	126	140	130	205

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

1. ábra: A veszélyeztetett kiskorúak száma a veszélyeztetettség fő oka szerint

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

A gyermekek veszélyeztetettségének okai:

A problémák nagy részét az alábbi problématípusok adják:

- családi konfliktus, kapcsolati problémák (szülők egymás közti, szülők-gyermek közti),
- anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.),
- magatartás- és teljesítményzavar,
- gyermeknevelési,
- elhanyagolás,
- szülők/család életvitele,
- gyermek intézménybe való beilleszkedésének problémái,
- lelki-mentális,
- bántalmazás.

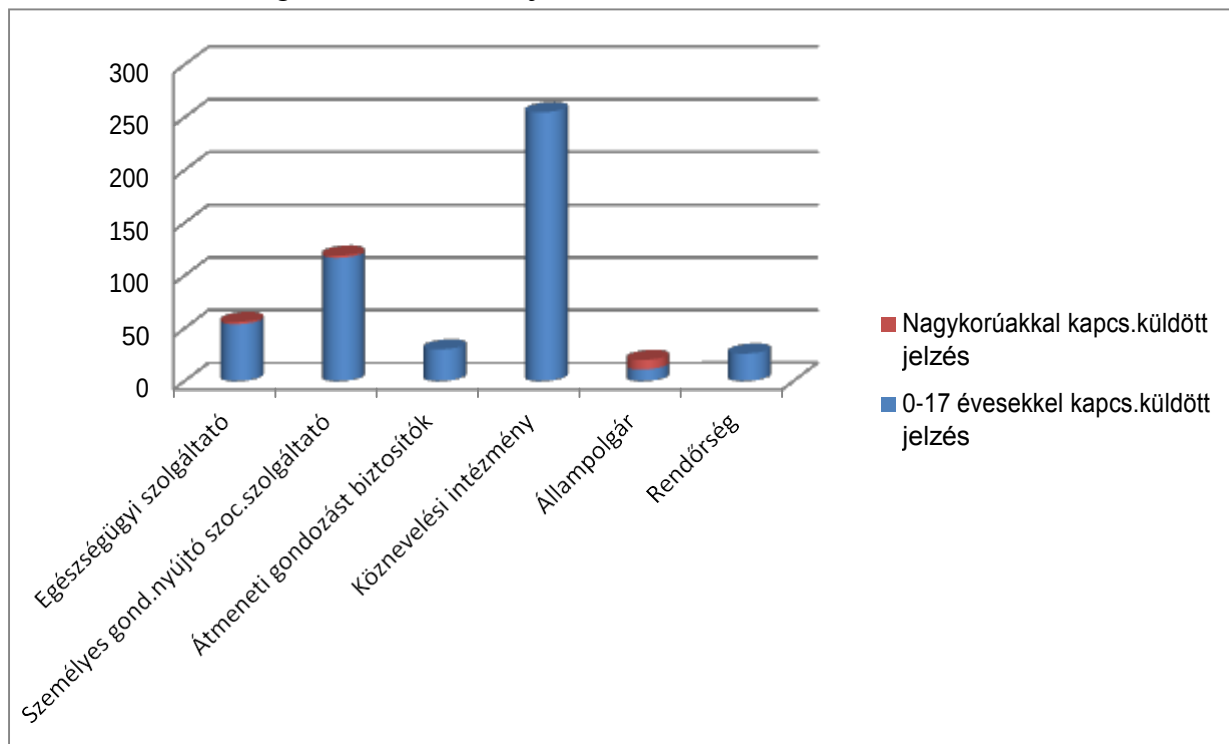
A gyermekvédelmi problémák sokrétűek, minden gondozott család speciális problémahalmazt hordoz, ezért egy vezető ok kiválasztása sokszor nem életszerű, de a statisztika és áttekinthetőség miatt fontos.

A vezető okok a *környezeti főcsoportba* sorolhatóak: a nevelési probléma (39), illetve a családi konfliktus (31), a gyermek családon belüli bántalmazása (22), a szülők, család életvitele (19), a gyermek elhanyagolása (10) volt az, mely a gyermekeket veszélyeztette. Ide sorolható még az iskolai kirekesztés (8), a kortárs csoport negatív hatása (5), vagy az elégtelen lakáskörülmények (17). A Szolgálat által kezelt problémák közül a *magatartási főcsoportba* sorolható okok is gyakoriak voltak, mint például a gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség (13), valamint a tankötelezettség mulasztása (15). Ezek után következik csak az *anyagi főcsoport*.

A munka fókuszában a családi működésbeli zavarok elhárítása állt.

A tárgyévben az észlelő és jelzőrendszer által küldött jelzések száma (halmozott adat)

2. ábra: A Szolgálathoz beérkezett jelzések száma 2018-ban

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

2018. évben 431 személlyel kapcsolatban 557 jelzés érkezett a Család és Gyermekjóléti Szolgálathoz. Ebből 0-17 évesekkel kapcsolatban 527 jelzés érkezett az észlelő- és jelzőrendszer tagjaitól.

A 2017. évhez képest másfélszeresére emelkedett a Család- és Gyermekjóléti Szolgálathoz érkező, gyermekeket érintő jelzések száma (2017.: 297, 2018.: 519). Legtöbb jelzés (255) a köznevelési intézményekből érkezett. Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatóktól (más család- és gyermekjóléti szolgálat/központ) 117, védőnőktől 45, rendőrségtől 26 jelzés érkezett. Az átmeneti gondozást biztosító intézmények 30 esetben küldtek jelzést.

Önkéntesen 37 szülő kezdeményezte a kapcsolatfelvételt, 3 esetben gyermek kérte a kapcsolatfelvételt a Szolgálatnál.

3.1.2. A JELZŐRENDSZER TAGJAIVAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS TAPASZTALATAI

A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé került a jogszabályi változásokkal. A Család- és Gyermekjóléti Központnak szakmai támogatást kell nyújtania a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak a jelzőrendszeri munkája segítése, koordinálása érdekében is.

Az év során a Központ fogadta a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat megkeresését, amennyiben az a jelzőrendszer működtetése körében a Központ feladatkörébe tartozó, vagy szakmai támogatást igénylő esetről szerzett tudomást.

A Központ a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében koordinálja a területén működő jelzőrendszer munkáját. A feladatellátás érdekében a Központ munkatársai közül jelzőrendszeri tanácsadót jelölt ki.

- SZAKMAKÖZI MEGBESZÉLÉSEK:

A Szolgálat által tartott szakmaközi megbeszélések során a Központ minden alkalommal jelen volt. Összesen 7 alkalommal került sor ilyen találkozóra a jelzőrendszer intézményeivel. 2018-ban az alábbi intézményekkel szervezett szakmaközi megbeszélést az intézmény:

- Budapest Főváros Kormányhivatala XVI. kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály,
- Családok Átmeneti Otthona, Gyermek Átmeneti Otthona,
- Kerületi bölcsődék,
- Területi Szociális Szolgálat,
- XVI. Kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat, Pszichiátriai Gondozó,
- Magyar Vöröskereszt Budapest Főváros XVI. kerületi szervezete,
- Rendőrkapitányság,
- Kerületi iskolák,
- Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány.

• ÉVES TANÁCSKOZÁS

A 2019. február 28. napján megtartott tanácskozás (mely a 2018. évet értékelte) kiemelt témája a konfliktuskezelés és a mediáció volt. Dr. Fellegi Borbála szociálpolitikus, kriminológus, mediátor tartott előadást a konfliktuskezelésről, és gondolatébresztőként egy 15 perces filmet mutatott be egy amerikai iskolai mediációról. A Szolgálat röviden kiértékelte a jelzőrendszeri visszajelzéseket. A Tanácskozás műhelymunkákkal folytatódott, melyeknek témái az intézményi konfliktuskezelés, a kamasz gyerekkel való konfliktusok, valamint a válási és kapcsolattartási mediáció volt.

• ESETMEGBESZÉLÉS, ESETKONFERENCIA

A jelzőrendszer koordinálásának konkrét esetek mentén kiemelkedő eszköze az úgynevezett esetkonferencia tartása, ahol az érintett család és az életterébe tartozó intézmények meghívásával definiálják a problémát és meghatározzák a megoldáshoz szükséges lépéseket. Az esetkonferenciák célja az adott gyermekkel foglalkozó, szakmák képviselői és a család közti információcsere, és közös gondolkodás az adott probléma minél hatékonyabb megoldása érdekében. Többnyire olyan esetben kerül sor a megrendezésére, ha a gyermek veszélyeztetettsége olyan mértékben fokozódik, mely szükségessé teszi az azonnali beavatkozást, vagy az eset kapcsán több szakma képviselői érintettek, így a megfelelő cselekvési mód egyeztetése, a munkamegosztás összehangolása elengedhetetlen a hatékonysághoz.

2018-ban 10 esetkonferenciát és 4 esetmegbeszélést tartottak a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai. Az esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon a meghívott jelzőrendszeri tagok rendszeresen részt vettek.

A kerületi jelzőrendszeri együttműködés jónak mondható a jelzőrendszeri tagoktól kapott értékelések alapján. A jelzőrendszer tagjai közül többen szeretnék részletesebb visszajelzést kapni az általuk küldött jelzésekről, és szorosabb kapcsolatot kialakítani a Napraforgó Központtal.

Több hozzászólás méltatta az óvodai, iskolai szociális segítők munkáját, a szállító szolgáltatás lehetőségét és a szakmaközi megbeszélések szükségességét.

3.1.3. PREVENTÍV PROGRAMOK

A Család- és Gyermejjóléti Szolgálat prevenciós tevékenységével nagy létszámban éri el a gyermekeket és a felnőtteket egyaránt. Célja, hogy klubjai segítségével megelőzze a problémák kialakulását. Célzottan próbálja elérni a valamilyen szempontból veszélyeztetett gyermekeket is, hiszen minél korábban történik a beavatkozás, a gyermek optimális fejlődéséhez való hozzájárulás, vagy a szükséges korrekció, annál hatékonyabb lesz a munka, és annál ritkább lesz a későbbiek során esetlegesen jelentkező, nagy társadalmi károkat okozó deviancia.

➤ *Szünidei Napraforgós Napok*

A nyári szünetben naponta szervezett vonzó, szabadidős programokat biztosítottak az unatkozó, napközben egyedül lévő gyerekeknek (Tarzan park, túra a Rám szakadéokban, REX állatotthon meglátogatása, Láthatatlan kiállítás, Bonbonetti gyárlátogatás, Fővárosi Állatkert, stb.). Júniusban 2 hetes tábor került megszervezésre, melynek egyik napja a Családok éve programsorozathoz csatlakozott, így azon a napon nemcsak a gyerekeket, hanem szüleiket és testvéreiket is várta egy bográcsoszásra a Napraforgó Központ.

➤ *Mama-baba klub*

A Baba-mama klub régi hagyomány az intézményben. A kismamák tapasztalatot cserélnek, míg gyermekeik együtt játszanak. Ezek az alkalmak a szülők visszajelzései szerint nagyban elősegítik a gyermekek beilleszkedését a bölcsődébe, illetve óvodába. Ezen túlmenően az anyák számára jó lehetőség a kisgyermekes időszak során is a közösséghez való tartozás, az izoláció csökkentése. A programot színesítették a meghívott előadók valamint az ünnepi alkalmak.

➤ *Erzsébet tábor*

Az intézményben gondozott gyermekek között sokan vannak, akik nem jutnak el nyaralni, így 2018-ban újra pályáztak a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány Erzsébet tábor programjára, melynek eredményeként 19 fős gyerekcsoport vett részt két kísérelővel a fonyódligeti táborban.

➤ *Kamaszklub*

Nyitott, személyiségfejlesztő jellegű csoportfoglalkozás.

A csoportfoglalkozások célcsoportja: 12-17 éves kamaszok.

A csoportfoglalkozások célja a szabadidő tartalmas eltöltése, társas kapcsolatok kialakítása és az egyének rekreációjának formálása heti rendszerességgel megtartott klubfoglalkozás keretében.

Tartalmilag mindez játékos formában, közös beszélgetésekkel, egyéni, páros és csoportos önismereti feladatok, játékok segítségével történt.

➤ *Társasjátéklklub*

Nyitott, személyiségfejlesztő jellegű csoportfoglalkozás.

A csoportfoglalkozások célcsoportja: 7-13 évesek. Kiterjesztették a korcsoportot 12 év alá, így gyakori, hogy a különböző korú testvérek is találnak érdeklődésüknek megfelelő programot. Cél a közös játék során a kommunikáció fejlesztése, ismeretátadás, szociális készségek erősítése és közösségépítés.

A csoportfoglalkozások célja volt, hogy a résztvevők szabadidejüket tartalmasan töltsék el, a kialakult társas kapcsolataikat megőrizték, elmélyítsék. A megértéssel, tisztelettel, a másik elfogadásával fejlődhetett az empátiájuk és az önismeretük. A közös játék során a kommunikáció fejlesztése, ismeretátadás is megvalósult.

A programokat a fiatalok iskolai elfoglaltságaihoz igazodva, késő délutánra szervezték.

Fontosnak tartották, hogy a programok a fiatalok igényeihez igazodjanak.

A foglalkozásokon, lényeges volt a résztvevők aktív közreműködése, ami teljes mértékben megvalósult.

20. sz. táblázat: Szociális kompetencia-fejlesztő csoportok a **2018.** évben

KLUBOK, CSOPORTOK, TÁBOROK STATISZTIKÁJA		
KLUBOK NEVE	Foglalkozások (alkalmak) száma	Forgalom (fő)
Szünidei Napraforgós Napok	10	320
Baba-mama klub	34	405
Erzsébet tábor	1	19
Kamaszklub	26	208
Társasjáték klub	26	151
Összesen	97	1 103

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatai

- A gyermek *veszélyeztetettségének megszüntetése*, a gyermek *védelme érdekében* a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó **hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek**;
- **Speciális szolgáltatások** biztosítása;
- **Szakmai támogatás nyújtása** a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak és a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a területén működő **jelzőrendszer** munkájának **koordinálása**;

3.1.4. HATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

Az intézményen belül a hatósági ügyekben érintett csoport továbbra is az esetmenedzseri team. Négy esetmenedzser készíti a javaslatokat (pl. védelembe vétel) a gyámhivatali megkeresések nyomán, illetve koordinálja a már valamely intézkedéssel érintett gyerekek körüli feladatokat.

A Központ szolgáltatásait 2018-ban 1 198 fő vette igénybe. Hatósági intézkedéssel 83 kiskorú volt érintett.

56 gyermek esetében védelembe vétel keretében, 27 gondozott gyermek vonatkozásában pedig szakellátás keretében (2 ideiglenes hatályú elhelyezett, 22 nevelésbe vett gyermek, 3 utógondozott) végeztek esetmenedzseri tevékenységet. Ezekhez kapcsolódóan a Központ munkatársai 49 védelembe vételi tárgyaláson, ill. 21 védelembe vétel felülvizsgálati tárgyaláson, valamint 3 elhelyezési tárgyaláson (Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat - TEGYESZ) vettek részt. Védelembe vételhez kapcsolódó gondozási-nevelési tervet 44 esetben készítettek, 334 családlátogatást végeztek, és felkérésre 98 környezettanulmányt készítettek.

Kiemelt veszélyeztetettségi területek az év során:

2018-ban 289 kiskorút tartott nyilván a Központ veszélyeztetettként (akik esetében kitöltötték „A gyermekeink védelemében” című adatlap-rendszert), akik közül a vezető probléma alapján legnagyobb arányban (170 kiskorú) a környezeti tényezők (döntően család életvitel, nevelési probléma, családi konfliktus) játszottak szerepet. A magatartási főcsoportba 63 kiskorút soroltak (ide tartoztak pl. a tankötelezettségüket elmulasztó, vagy iskolai

beilleszkedési nehézségekkel küzdő, ill. szerfogyasztó gyerekek), az egészségi főcsoportba 34 gyermeket (túlnyomórészt magatartási- vagy tanulási zavarok/problémák tartoztak ide), anyagi főcsoportba pedig 22 gyermeket.

A 2018. év során a különböző színtereken megjelenő, frissen kirobbant, vagy éppen évek óta tartó, egyre jobban elmélyülő konfliktusok jelentettek a korábbiaknál is komolyabb kihívásokat a szakembereknek. Válási, kapcsolattartási ügyekben nem ritka, hogy a szülők egyszerre „használják” egymással való feldolgozatlan konfliktusuk színteréül a gyámhivatalt, bíróságot, családsegítőt ill. estemenedzsert, speciális szolgáltatásokat (mediáció, pszichológiai, jogi tanácsadás), oktatási- nevelési intézményeket. Az elakadásuk ún. destruktív fázisa miatt azonban sokszor ezen családokra fordított jelentős munkaóra semmilyen pozitív irányú változást nem generál. Az iskolai-óvodai szociális segítő szolgáltatás megjelenésével ugyanakkor más típusú konfliktushelyzetek is látótérbe kerültek, pl. adott iskolai osztályon belüli konfliktushelyzetek, vagy óvodákban, iskolákban megjelenő intézmény-szülő konfliktushelyzet. Ezen konfliktusok ugyanakkor, az eddigi tapasztalatok alapján, jóval könnyebben és hatékonyabban kezelhetők, az időben és szakszerűen megszervezett, adekvát munkamódszerek alkalmazásával (pl. osztálymediáció). Fentiek tükrében a 2018. évet értékelő Éves Szakmai Tanácskozás kerettémája a konfliktuskezelés lehetőségei voltak.

3.1.5. Családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása

2018. évben 27 gyermek volt szakellátott. Ebből 22 gyermek nevelésbe vétel keretében, 2 gyermek ideiglenes hatállyal elhelyeztként, 3 gyermek pedig utógondozás, ill. szakellátásból kikerült státuszban.

Néhány gyermek esetében nem lehet megtalálni a szülőket, vagy ha igen, akkor is évek óta változatlan körülmények állnak fenn, így az ügyükben, érdekükben összehívott tárgyalások csak formálisak maradnak, érdemben nem történik előrelépés.

Viszont a gyermekvédelmi törvény és a mai gyermekvédelmi szemléletiség alapján is a fő cél a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, így a szakemberek igyekeznek a szakellátásban töltött idő minimalizálására: bekerülés előtt családsegítéssel, szolgáltatások biztosításával csak a legvégső esetben javasolni a kiemelést, kimeneti oldalon pedig pozitívan értékelve a szülők változásra tett erőfeszítéseit, jelentősebben megtámogatni a hazakerülés folyamatát. Akadnak is példák erre, amikor a szakellátásból való kikerülés utáni időszakban kell utógondozás formájában segíteni a családjába visszakerült gyermek további fejlődését, gondozását-nevelését.

Ugyanakkor azzal is szembesültek a szakemberek a tavalyi év során, hogy bizonyos esetekben nem egyezett a családsegítő/estmenedzserek komoly veszélyeztetettséget tartalmazó javaslata a gyámhivatal megállapításaival, döntéseivel.

A gyermek esetleges családból való kiemelése kapcsán felmerül továbbá az a dilemma, hogy a gyermeket fogadó intézmény megfelelő lesz-e a gyermek számára, mivel a befogadó otthonok, gyermekotthonok rendkívül túlsúlyosak, a gyermekeket gondozó, felügyelő szakemberek fluktuációja igen magas, kimagaslóan jelen van a kortárs abúzus. Ezeket a szempontokat is mérlegelni kell egy-egy ügyben, egy-egy javaslat megtételekor.

3.1.6. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

A speciális szolgáltatások kínálatának sokfélesége, aránya, erőssége nagyban meghatározza egy Központ munkájának minőségét, lehetőségeit. Ezek jövő-orientált szolgáltatások, melyek fejlesztésére oda kell figyelni, ha minőségi ellátást kíván egy gyermekjóléti intézmény biztosítani.

➤ *Óvodai és iskolai szociális segítő munka*

Az iskolai szociális munka, mint kötelező szolgáltatás bevezetése 2018 szeptemberétől jelent meg, de a közvetlen előkészületek elkezdődtek már a 2017. év folyamán. A Napraforgó Központ a kezdetektől kiemelt feladatának tartotta az oktatási intézményekkel való együttműködést, a pedagógusokkal, gyermekvédelmi felelősökkel való (adott gyermek kapcsán akár napi szinten történő) kapcsolattartást, sőt évek óta a Napraforgó Központ szakembereinek és szolgáltatásainak a kerület iskoláiba való eljuttatását is. Így az új szolgáltatás bevezetése előkészített volt a tapasztalatok, programok szintjén is.

Az új szolgáltatás középpontjában a prevenció, a tanácsadás, tájékoztatás, információnyújtás, segítségnyújtás áll. Fontos eszköze az intézményekbe kihelyezett gyermekvédelmi szakember a jelzőrendszer erősítésének is.

A szociális segítők egyéni konzultációkat tartanak az intézményekben pedagógusoknak, szülőknek, és - ahol az életkor már lehetővé teszi - gyermekeknek is.

A protokoll az első félévet az ismerkedésre, az igényfelmérő kérdőívek kitöltésére és kiértékelésére szánta, de az intézmények többségében már valódi segítő munka folyt. 3 magánóvoda esetében nem sikerült még megvalósítani a személyes egyeztetést és az együttműködési megállapodás aláírását, azonban a kerület 49 intézményében ez már megtörtént. Az egyházi fenntartású iskolák nyitottsága is kiemelendő.

Egyéni fogadóórákkal ellátottak száma: 433 fő (pedagógusok, szülők, nagyszülők, nagyobb gyermekek).

➤ *Családi konzultáció*

Családkonzultációs szolgáltatás biztosítása törvényi kötelezettség, de az ellátása hullámzóan biztosított. A szolgáltatás páros vezetést kíván, de az elmúlt évben nem állt rendelkezésre két pszichológus munkatárs. A fenti problémán az évközben felvett új pszichológus felvétele jelentősen javított.

Prevenációs cél, hogy a családi és/vagy párkonfliktusok esetén az érintettek időben forduljanak szakemberhez, ezzel sok válás és elmergesedő viszony megelőzhető lenne.

2018-ban 12 alkalommal történt családkonzultáció.

➤ *Mediáció*

Munkájuk során továbbra is nagy arányban foglalkoznak a válásokat megszenvedő gyerekekkel, akik azt élik át napról napra, hogy a szülők nem tudnak másra fókuszálni, mint a válási harcra. Az alternatív konfliktusrendezést, a bajok korai kezelését sajnos a mindennapi mentálhigiénés kultúra még nem elégségesen tartalmazza. Ennek a kultúrának a hiányát mutatja a mediációs szolgáltatás viszonylag alacsony kihasználtsága is. Pedig ha a közös gyerek kapcsán úgysem lehet elkerülni, hogy a válás körül/után bizonyos kérdésekben ne legyen együttműködés, valamiféle megállapodás, akkor jóval fájdalommentesebb, egyénre szabottabb és olcsóbb is egy szakemberek közvetítésével végigvitt egyeztetési folyamat, mint az évekig tartó pereskedés.

2018-ban 29 mediációs ülés valósult meg, 34 főt látott el a szolgáltatás.

➤ *Pszichológiai tanácsadás*

A pszichológiai segítségnyújtás elengedhetetlen eszköz a gyermekvédelemben és a családsegítésben is. Nem kizárólag a családsegítők/esetmenedzserek által delegált esetek

kerülnek pszichológushoz, hanem jelentős számú önként jelentkező is van, aki felkeresi az intézményt és speciálisan pszichológusi segítséget kér önmaga, vagy gyermeke számára. Leggyakoribb problémák, melyekkel a pszichológushoz fordulnak: életvezetési, gyermeknevelési gondok, normatív krízis, stressz és szorongás kezelése, önértékelési kérdések, önmegvalósítás, pszichoszomatikus tünetek.

A 2018-as évben pszichológiai tanácsadásra 403 esetben került sor, az érintett kliensek száma 108 fő volt.

➤ *Fejlesztőpedagógus*

Az intézményben továbbra is heti négy órában áll rendelkezésre fejlesztőpedagógus.

A fejlesztésre kerülő gyerekek legtöbb esetben már súlyos iskolai kudarcokkal küzdenek. Fő cél ilyen esetekben az iskolai kudarcok okainak feltárása, ezt követően új tanulási stílus és napirend kialakítása. Amely gyermeknél ez a folyamat sikeres, ott a gyermek önértékelése is javul az elért eredmények fényében, mindez azonban nagyon lassú, munkaigényes folyamat.

A fejlesztésre a tanulók egy része folyamatosan, egész évben igényt tart, de jellemző a nyári szünetben jelentkező gyermekek csoportja is, akik a pótvizsgára való felkészüléshez kérnek segítséget.

A fejlesztőpedagógus az esetmenedzserekkel és családsegítőkkal is rendszeresen konzultál, az általa ellátott gyermekek között vannak gyámhatósági intézkedésekkel érintettek is. A fejlesztőpedagógus bevonására minden esetben kísérletet tesznek, ahol a gyermek tanköteles, de nem jár be az iskolába.

A 2018. évben 25 gyermek kapott az intézményben fejlesztőpedagógiai szolgáltatást, összesen 133 alkalommal.

➤ *Jogi tanácsadás*

A tanácsadást nyújtó jogász 244 alkalommal tartott jogi tanácsadást, az igénybe vevő kliensek száma 159 fő volt.

A jogi tanácsadásra folyamatosan nagy az igény a lakosság részéről, heti négy órában működik a Központban a szolgáltatás.

➤ *Kapcsolattartási Ügyelet*

A szolgáltatás továbbra is kéthetente péntekenként 14,00-20,00 óra között működik. **2018-ban összesen 64 alkalommal vették igénybe az ügyeletet. Az ellátottak száma 65 fő volt, összesen 121,5 óra időtartamban.**

A szolgáltatás célja, hogy a gyermekek válás után is kapcsolatban maradjanak szüleikkel, nagyszüleikkel, testvéreikkel. Ha a gyermeknek ez az alapvető joga valamilyen ok miatt nem biztosított, kapcsolattartási ügyeletük mediátori (közvetítői) segítséget, semleges helyet és a gyermek számára természetes környezetet (játékokkal berendezett szobát) tud felajánlani. A szülők közvetlenül saját kérésükre, vagy a gyámhivatal, bíróság révén vehetik igénybe a Központ ezen szolgáltatását. Az önkéntesen megjelentek száma csökkent, ezzel párhuzamosan a bírósági, gyámhivatali végzésekkel elrendelt kapcsolattartások váltak jellemzővé az elmúlt évben. Emellett emelkedett a külön élő szülőtől elidegenített gyermekek száma, akik a kapcsolattartás ideje alatt sem akarják a másik szülővel a kapcsolatfelvételt.

➤ *Készenléti szolgálat*

A készenléti szolgáltatás igénybevétele nagy biztonságérzetet nyújt baj esetén a lakosság részére. A készenléti szolgálatot az intézmény nyitvatartási idején kívül működtetik, melynek keretében az ügyeletes munkatárs telefonon tanácsadást, tájékoztatást ad krízishelyzetbe került, XVI. kerületben élő egyéneknek és családoknak. Elsődleges cél, hogy aki a kerületben

veszélyhelyzetbe került gyermekről tudomást szerez, az jelezze a bajt, és szakemberrel tudjon konzultálni a szükséges lépésekről.

2018-ban 54 alkalommal hívták a kerület lakosai a készenléti szolgálatot.

➤ *Egyéb speciális szolgáltatások*

Ami még a Központhoz tartozó speciális szolgáltatás, de az előzőekben nem került említésre:

- Utcai/lakótelepi szociális munka (ennek keretében megy a Gázoló kalandklub és a nyári Gázoló Kalandtábor): 10 szombati kirándulás + 5 napos nyári tábor, 77 fő a szolgáltatásban résztvevők száma (halmozott adat);
- Munkavállalási/pályaválasztási tanácsadás: 43 alkalommal, 17 igénybevevő részére.

3.2. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

Gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat bölcsőde formájában nyújtja, de a kerületben található családi napközik, és a gyermekek alternatív napközbeni ellátás részeként játszóház is.

A bölcsődei ellátás keretei 2018-tól bővültek: lehetőség van a mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde és családi bölcsőde létrehozására.

Ez az önkormányzati feladatot nem érinti, de a kerület ellátórendszerére hatással lehet, bár ez jelenleg még nem érzékelhető.

A jogszabályváltozás a bölcsődei ellátást érintően kedvező, illetve az óvodai ellátáshoz igazodó. Az ellátás alapjait érintő változás nincs.

3.2.1. BÖLCSŐDE ÉS BÖLCSŐDEI SZOLGÁLTATÁSOK

A Gyvt. 42.-43. §-a alapján:

„Bölcsődei ellátás

42. § (1) A bölcsődei ellátás keretében – ha e törvény kivételt nem tesz – a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

(2) Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde.

(3) Bölcsődei ellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető.

(4) A bölcsődei ellátás keretében az (1) bekezdés szerinti ellátáson túl – szolgáltatásként – speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatás is biztosítható. Ezeket a szolgáltatásokat a gyermek hatodik életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

(5) A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

42/A. § (1) Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható

a) az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén a (2) bekezdésben meghatározott időpontig,

b) a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek esetén a (3) bekezdésben meghatározott időpontig,

c) az a) és b) pont alá nem tartozó gyermek esetén, ha a harmadik életévét

ca) január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig,

cb) szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

(2) Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

(3) A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

(4) Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

Bölcsőde

43. § (1) A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.

(2) A bölcsőde szervezetileg működhet

- a) önálló bölcsődeként, annak tagintézményeként,
- b) bölcsődei igazgatóság, illetve egyesített bölcsőde szervezeti formában, annak tagintézményeként,
- c) többcélú óvoda-bölcsődeként, vagy
- d) többcélú, közös igazgatású intézmény önálló szervezeti és szakmai egységeként.

(3) A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

- a) – ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll –
 - aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
 - ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
 - ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- b) a védelembe vett gyermeket.

(4) A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő, törvényes képviselő kérésére gondoskodik a gyermek intézményi gondozásának, nevelésének megszervezéséről.

(5) A miniszter rendeletben a bölcsődék számára – a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztése, szakmai ünnepségek megtartása és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítása érdekében – nevelés-gondozás nélküli munkanapot határoz meg. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei nevelés és gondozás szünetel, a fenntartónak azonban erre irányuló szülői, törvényes képviselői kérésre gondoskodnia kell a gyermekek felügyeletének megszervezéséről.”

A szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 6. §-a az alábbiak szerint szabályozza a bölcsődei szolgáltatást:

„6. § (1) Bölcsődei szolgáltatás a(z)

- a) időszakos gyermekfelügyelet,
- b) nyújtott nyitva tartás,
- c) otthoni gyermekgondozás,
- d) baba-mama muzsika,
- e) játszóház,
- f) száraz só terápia,
- g) játékos gyermektorna,
- h) fejlődésvizsgálat, tanácsadás,
- i) egyéni komplex fejlesztés,
- j) kiscsoportos komplex képességfejlesztés,
- k) komplex, játékos baba-mama foglalkozás,
- l) vendégétkezés.

(2) Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet.

(3) Nyújtott nyitva tartás keretében a bölcsőde munkanapokon - bármely szülő kérésére - 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.

(4) Otthoni gyermekgondozás keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol

a) hármass vagy többes ikerszülés történt;

b) vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.

(5) A baba-mama muzsika a szülők számára egy - otthon is alkalmazható - eszközt, technikát mutat meg, a gyermekkel eltöltött idő kellemes, hasznos, szeretetteljes kitöltésére, mely fejleszti a gyermek ismereteit, ritmusérzékét.

(6) A játszóházi szolgáltatás a kisgyermekes anyukáknak teremt lehetőséget arra, hogy 1-4 éves gyermekükkel együtt közösségben meghatározott időközönként játszassanak kellemes, otthonos környezetben.

(7) A száraz só terápia az immunrendszert erősítve, a gyermekek egészségének megőrzésében, a betegségek megelőzésében, gyógyításában játszik szerepet. Rendszeres látogatása jótékony hatással van az asztmatikus jellegű, allergiás betegségekre is.

(8) A játékos gyermektorna megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel segít abban, hogy a gyermek kidolgozza a számára leggazdagabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakuljon ki és fejlődjön.

(9) A fejlődésvizsgálat, tanácsadás a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.

(10) Az egyéni és a kiscsoportos komplex képességfejlesztés eltérő fejlődésmenetű, és egészséges fejlődésmenetű bölcsődés és óvodás korú gyermekek számára ad lehetőséget a feltárt hiányosságok fejlesztésére, megszüntetésére.

(11) A komplex, játékos baba-mama foglalkozás az idegrendszer érését segítő, komplex kiscsoportos foglalkozás, szülők és gyermekek számára.

(12) A vendégétkezést igénybe veheti

a) a kisgyermek gondozása céljából otthon lévő szülő, a gyermeke második életévének betöltéséig, és

b) a bölcsődei vagy óvodai ellátást igénybe nem vevő gyermek, negyedik életévének betöltéséig.

(13) A (4) bekezdés b) pontja esetében kapacitáshiány esetén a szolgáltatás igénybevehetőségéről és terjedelméről az Egészségügyi és Szociális Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) dönt.

(14) Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig a Bizottság határozata alapján.

(15) A bölcsődei szolgáltatásokat az azt nyújtó intézmény vezetőjénél, vagy az általa megbízott személynél lehet igényelni, az intézmény szabályzata szerinti formában."

A kerületben a gyermekek napközbeni ellátását, gondozását a bölcsődés korú gyermekek esetében (20 hetes kortól - 3 éves korig) a XVI. Kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde öt telephelye biztosítja. Az intézmény az ellátást igénybevevő gyermekek életkorának megfelelő felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést biztosít. A gyermek személyiségében, fejlődésében meghatározó az első három életév, ezért is fontos számukra, hogy a leoptimalisabb személyi és tárgyi környezet biztosításával hozzájáruljanak a felnövekvő generáció fejlődéséhez.

Az alapellátási tevékenységen kívül az intézmény szolgáltató tevékenységként napközbeni gyermekfelügyeletet, nyújtott nyitva tartást, – az országban elsőként, este 20 óráig, vacsorával, – otthoni gyermekgondozást, só terápiát, játékos gyermektornát, fejlődésvizsgálatot, tanácsadást, egyéni, komplex fejlesztést, kiscsoportos komplex képességfejlesztést, gyermekjáték-, bútor-, eszközkölcsonzést, baba-mama muzsikát működtet.

Feladataik ellátása során 2018. évben is figyelembe vették a bölcsődék számára kötelezően előírt szakmai, törvényi változásokat. A módszertani levelek útmutatásainak betartására törekedtek, valamint a minőségi munka fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektettek.

A bölcsődei kisgyermeknevelő feladata, hogy minden gyermeket a korának, egyéni fejlettségi szintjének megfelelően, a saját fejlődési ritmusa szerint segítsen át a cseppet sem egyszerű folyamatokon.

A gyermekek napirendjének, valamint a gyermekeket ellátó kollégák szakmai munkájának összehangolására folyamatos figyelmet fordítanak. Fontosnak érzik a hangulatos bölcsődei környezet - évszakokhoz, jeles napokhoz alkalmazkodó dekorációk - kialakítását.

A szülők és a kisgyermeknevelők számára már gyakorlattá vált a bölcsődék rugalmassága, a szülői igényekhez közelítve. A rugalmasság azt jelenti, hogy a szülők a gyermekeket - a reggeliztetési időt kivéve - a délelőtti időszakban bármikor behozhatják. Ilyen esetekben a gyermek a napirendhez igazodva kapcsolódik be a bölcsődei életbe.

Az ellátottak sajátosságaihoz kapcsolódóan integrált tevékenységként a különleges bánásmódra szoruló kisgyermek (pl.: beszédfejlődés, mozgásfejlődés elmaradásával élők) gondozását, ételallergiások, vagy vegetáriánusok diétás étkeztetését is vállalja az intézmény.

A család és a bölcsőde közötti kapcsolattartás egyik formája a családlátogatás. Rendszerint a beszoktatás előtt, előzetes megbeszélés alapján történik. Lehetőséget ad a bizalmasabb kapcsolat kialakítására, valamint a gyermek családi környezetének, szokásainak megismerésére.

A bölcsőde betekintést nyerhet az anya-gyermek kapcsolatba, és abba, hogy a gyermek milyen helyet foglal el a családban. Képet kaphat a gyermek szokásairól és sok olyan körülményről, mely érdeklődésére, értelmi fejlődésére hatással van. A kisgyermeknevelők a látogatásokon, közvetlen módon beszélhetik meg a szülőkkel a gyermekkel kapcsolatos nevelési kérdéseket, egészségügyi problémákat.

A szülővel való fokozatos beszoktatás a szülő önkéntes részvételén alapul.

Minden gyermek életében nagy változást jelent, ha bölcsődébe kerül. Elszakad a megszokott környezettől, személyektől, idegen felnőtthöz és új környezethez kell alkalmazkodnia, több kisgyermekkel együtt osztoznia kell a felnőtt figyelmén. Az anyás beszoktatás megkönnyíti a gyermek számára a beilleszkedést az új közösségbe, a család és a bölcsőde kapcsolatának is sok lehetőséget ígér. A beszoktatás alatt a fokozatosság betartása fontos, mely a gyermek bölcsődében töltött idejének egy-egy órával történő hosszabbítását, és a beszoktató felnőtt bent töltött idejének lerövidítését jelenti. Hangsúlyt kell fordítani a szervezési kérdések megbeszélésére, az anyás beszoktatás lélektani hátterének megvilágosítására. A kisgyermeknevelő szakmai felkészültségétől is függ, hogy a gyermek mennyire illeszkedik be zökkenőmentesen az új környezetbe. A beszoktatások a beszoktatási ütemterv szerint történnek.

21. sz. táblázat: A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

	bölcsődei		Különleges bánásmódot igénylő gyermek	Időszakos gyermek-felügyelet igénybe vétele (alkalom)	Otthoni gyermekgondozás	Baba-mama muzsika	Nyújtott nyitva tartás igénybe vétele (fő, de egy fő több alkalommal)	Só-terápia (alkalom)	Játékos gyermektorna /alkalom	Játszóház / alkalom	Kölcsönzés igénybevétele/alkalom
	Férőhelyek száma	Ellátott gyermekek száma									

2013	360	319	15	2 637	4	-	0	1 819		3	151
2014	360	334	16	2 951	3	-	0	997	67	0	165
2015	360	304	16	2 396	3	-	0	291	103	0	168
2016	360	317	18	2 933	4	49	0	311	118	0	129
2017	360	298	18	2 641	2	49	0	371	105	0	149
2018	360	304	18	3 242	0	53	0	108	44		129

Forrás: XVI. kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde

➤ *Otthoni gyermekgondozás* keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol

- hármás vagy többes ikerszülés történt;
- vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.

Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozata alapján.

Otthoni gyermekgondozást 2018. évben nem igényeltek a családok.

➤ *Az időszakos gyermekfelügyelet* keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet. A szülő, elfoglaltsága idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét, ahol gyermekeit képzett szakemberek felügyeletére bízhatja, míg ügyeit intézi.

Az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást a kerület bölcsődéiben 3 242 alkalommal és 20 127 órában vették igénybe. A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése a gondozónőktől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel. A kisgyermeknevelő feladatai, munkarendje a bölcsődei gondozás-nevelés elvei és a napi gyakorlat alapján szervezendő. Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is fokozatosan, lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása.

A bölcsődevezető, illetve a kisgyermeknevelő a gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének a napját, időtartamát és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben.

➤ *Nyújtott nyitva tartás* keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.

A nyújtott nyitva-tartás szolgáltatást nem vették igénybe a 2018. év folyamán.

➤ *A fejlődésvizsgálat, tanácsadás* a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.

A 2018. évben

- tanácsadást: 8 fő, 8 alkalommal,
- egyéni fejlesztést: 13 fő, 47 alkalommal,
- kiscsoportos foglalkozást: 8 fő, 48 alkalommal,
- komplex baba-mama foglalkozást: 15 fő, 23 alkalommal

vett igénybe.

➤ *A játék, eszköz és gyermekbútor kölcsönzés* iránti kereslet csökkent. Az a tapasztalat, hogy egyes termékek nagyon keresettek a családok körében, mint pl. csecsemőmérleg, babakocsi, járóka, légzésfigyelő. 2018. évben összesen 129 alkalommal béreltek a szülők eszközöket a bölcsődéből.

➤ *A játékos gyermek torna* szolgáltatást 44 kisgyermek vette igénybe rendszeresen. A gyermekek kiegyensúlyozott mozgásfejlődéséhez szükség van a rendszeres mozgásra, a hely-helyzetváltoztatásra, egyensúlyfejlesztésre és labdakezelésre, mely elősegíti a harmonikus járást, helyes testtartás kialakulását, az irányok elsajátítását. A megfelelő

környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítve a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat. A bölcsőde erre a célra kialakított tornatermében gyógypedagógus, szakképzett kisgyermeknevelő segítségével szolgáltatásként baba-torna igénybevételére van lehetőség. Kiscsoportos (10-12 fő) foglalkozásokon heti 2x30 percben a gyermekek játékos, énekes-mondókás testmozgáson vehetnek részt a gondozónők irányításával.

➤ A *só terápia* hozzájárul az immunrendszer erősítéséhez, a felső-légúti megbetegedések kiküszöböléséhez. Az elmúlt évben 108 alkalommal látogatták a só szobát a Napsugár Bölcsődében, ahol a kisgyermeknevelő felügyelete mellett aktívan játszva az inhalálás jótékony hatását élvezhetik a gyermekek. (A só gép az őszi folyamán meghibásodott, emiatt a gyerekek nem tudták igénybe venni a szolgáltatást.)

A Szivárvány és a Centi Bölcsődékben teljes létszámmal látogatták a gyerekek a só szobát.

➤ *Baba-mama muzsika* szolgáltatást 53 kisgyermek vette igénybe rendszeresen. A foglalkozások során dalokat, mondókákat tanulnak a gyerekek mozgással, hangszerrel és ritmuskísérettel, így fejlődik a hallásuk, az éneklési-, beszéd- és ritmuskészségük, memóriájuk, mozgásuk.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

2018-ben 18 sajátos nevelési igényű gyermek gondozását, nevelését végezték.

Az intézmény ellát különböző sérülésű gyermekeket: 6 fő autizmus spektrum zavar, 1 fő hallássérült, 1 fő látássérült, 1 fő mozgássérült, 5 fő kevert specifikus fejlődési zavar, 3 fő korai fejlesztett, 1 fő motoros készség zavar.

2018. évben a Bóbita Bölcsődében 2 kisgyermek fejlődését segítették, heti 2 egyéni fejlesztő foglalkozás keretében, ők teljes integrációban nevelkednek. A Napsugár Bölcsődében 12 gyermek részleges integrációs csoportban, 4 kisgyermek teljes integrációt biztosító csoportban kapott elhelyezést. A gyermekek fejlesztését a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársa, valamint a bölcsőde gyógypedagógusa látja el. Munkájukat összehangolva, a gyermekek egyéni fejlődését figyelembe véve végzik.

Ebben az életkorban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésbeli különbsége, egészséges társaikhoz képest a legkisebb, sok esetben a megfelelő fejlesztési móddal a különbség minimalizálható, esetleg teljesen eltüntethető. A korai fejlesztésben részesülő gyermek utolérheti társait.

Fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek helyben történő korai fejlesztése, és családjuk számára az esélyegyenlőség biztosítása. Az intézményes ellátás lehetőséget nyújt a szülők számára, hogy akár részmunkaidőben munkát vállalhassanak.

Egyénre szabott fejlesztéssel lehetőséget kapnak az idejára gyermekek arra, hogy felzárkózzanak, vagy életminőségükben jelentősen előre lépve teljesebb életet élhessenek.

20 hetes kortól - 6 éves korig történik a különböző sérüléssel élő gyermekek korai, komplex játékba ágyazott fejlesztése, részleges integráció keretében az ép társak közösségébe való beilleszkedésének elősegítése, szociális képességük fejlesztése, a kortárs csoport mintanyújtó szerepének kihasználásával.

A speciális szükségletű gyermekek ellátására jelentkező kisgyermeknevelők folyamatos képzésen, önképzésen vesznek részt, ezzel is készülve a kisgyermekek fogadására.

A tanév során 18 gyermeknél kezdeményeztek szakértői vizsgálatot, kontrollvizsgálatot.

A bölcsődék 2018. évben is elkészítették szakmai programjaikat, és annak megfelelően végezték tevékenységüket, megvalósították céljaikat. A programok, nyílt napok sokasága, színessége a gyermekeknek, szülőknek és a kollégáknak is nagy örömet okozott. A

kerületben működő bölcsődék tárgyi feltételei jók, a magasabb szintű szakmai munkához a működési feltételek biztosítottak.

Az év célkitűzései közül fontos volt a szakmai anyagok, módszertani levelek útmutatásainak betartására, a minőségi munka fejlesztése.

Részt vettek a „Kertvárosi Pedagógiai Napok” programjában is.

A **gyermekvédelemmel** kapcsolatban minden bölcsődében gyermekvédelmi felelős tevékenykedik. 2018. évben is együttműködtek a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival.

A bölcsődék jelzőrendszeri kötelezettségüket folyamatosan ellátták.

Az észlelő és jelzőrendszer az intézmények között jól működik, a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott kollégák lelkiismeretesen végzik munkájukat.

Az öt gyermekvédelmi felelős félévente közös megbeszélést tart, év végén beszámolót készítenek. Segítségért fordulhatnak az adott bölcsőde vezetőjéhez, valamint az intézményvezetőhöz.

Minden bölcsődében működik Szülői Érdekvédelmi Fórum.

3.2.2. CSALÁDI BÖLCSŐDE, NAPKÖZBENI GYERMEKFELÜGYELET, GYERMEKEK ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

A kerületben 2007. év végén egy családi napközi kezdte meg működését. Hiánypótló szolgáltatásként: azokat a gyermekek várta, akik számára nem jutott bölcsődei férőhely.

2008-ban néhány családi napközire érkezett működési engedély kiadására irányuló kérelem, azonban új nem indult. 2009 végére az ellátórendszerben 13 családi napközi (91 férőhely, 7 fenntartó), és egy 12 főt befogadó játszóház és gyermekfelügyelet szélesítette a gyermekek napközbeni ellátásának palettáját. 2010-re 24-re bővült a családi napközik száma. Ennek legfőbb oka a bölcsődei férőhelyek hiánya.

2011. második félévétől nem a települési jegyző hatásköre a működési engedély kiadása, ezért részletesebb információkkal sem rendelkezünk a szolgáltatásokról.

A szolgáltatási forma átalakult az által, hogy óvodáskorú gyermek számára óvodai ellátást kell biztosítani, tehát vagy óvodává, vagy családi bölcsődévé alakultak az intézmények. A Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala tájékoztatása szerint a kerületben 2018. évben 10 családi bölcsőde és 1 játszóház működött.

Ezek a szolgáltatások lehetőséget nyújtanak azoknak, akiknek gyermeke nem kerül be bölcsődébe, óvodába, vagy valamilyen alternatív megoldást keresnek.

3.3. VÁRANDÓS ANYÁK GONDOZÁSA

A védőnők több mint 100 éve kulcsszerepet töltenek be a nő-, anya-, csecsemő-, gyermek-, ifjúság- és családvédelemben. Kerületünkben az 5 védőnői tanácsadóban 21 területi védőnő, valamint 8 iskolavédőnő dolgozik. Az iskolavédőnő a kerületben működő oktatási intézmény védőnői feladatait látja el.

A gondozás teljessége kiterjedhet az anyán és a csecsemőn túl a család és a gondozási körzet többi nőtájiára, a női életszakaszoknak megfelelően prevenciós célból. A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él.

A 2018. Évi gondozási tevékenység számokban:

Gondozott várandós anyák száma: 928

Fokozott gondozást igénylők száma: 326

Egészségügyi okok miatt fokozott gondozást igénylők száma: 313
 Szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők száma: 5
 Egészségügyi és szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők: 8
 Várandós tanácsadáson megjelent várandós anyák száma: 2322
 Védőnői várandós látogatások száma: 1884
 Fokozott gondozást igénylő várandós látogatások száma: 689
 Szült anyák száma: 585
 Újszülöttek száma: 594
 Otthonszülések száma: 2
 Gondozatlan terhességből szült anyák száma: 3
 Védőnői jelzések száma a Család- és Gyermekjóléti Központ felé: 45, minden esetben kaptak írásos visszajelzést.
 2017 szeptemberétől munkájukat a „Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre” című dokumentum is meghatározza.
 A szűrővizsgálatok kiegészültek a rizikófelméressel, valamint a szülői megfigyelésen alapuló kérdőívvel, mely 0 – 7 éves kor között 15 (12+3) életszakaszban vizsgálja a gyermekek fejlődését.

3.4. GYERMEKEK ÁTMENETI ELLÁTÁSA

A Gyvt. szabályozza gyermekek és a családok átmeneti gondozását.

Gyermekek átmeneti gondozása

„45. § (1) A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2) A gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3) A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. A tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek átmeneti gondozását – a 7. § (2) bekezdésében foglalt kivételekkel – elsősorban helyettes szülőnél kell biztosítani. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan részt vesz.

(4) A gyermekek átmeneti gondozása során a gyermek iskolai oktatását – lehetőség szerint – iskolaváltás nélkül kell biztosítani.

(5) A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülőjének lakóhelye – ennek hiányában a tartózkodási helye – szerinti gyermekjóléti szolgálatot, ha az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a gyermekjóléti központot értesíteni kell. A gyermek átmeneti gondozása megkezdésekor – ha az előreláthatólag harminc napnál hosszabb lesz – el kell készíteni a gyermekre vonatkozó egyéni gondozási nevelési tervet.

(6) A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, kivéve ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

46. § (1) A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt.

(2) Az ideiglenes gondozás során fel kell tárni a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző okokat, és egyidejűleg haladéktalanul értesíteni kell a gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, illetve a gyermekjóléti szolgálatot, ha az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a gyermekjóléti központot a további átmeneti gondozás vagy más gyámhatósági intézkedés megtétele céljából.

(3) A gyermek (2) bekezdésben meghatározott további átmeneti gondozásához minden esetben be kell szerezni a szülő vagy más törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát.

(4) A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából, ha

a) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermekéről az ideiglenes gondozásról való értesítést követő három napon belül nem gondoskodik,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő gyermeke átmeneti gondozásához nem járul hozzá, illetve azt nem kéri,

c) a gyermek visszakерülése a szülőjéhez ellentétes a gyermek érdekeivel.

47. § (1)–(2)

(3) Ha az átmeneti gondozás időtartama eltelt, azonban a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza

a) az elhelyezés – a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével – hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható, vagy

b) haladéktalanul értesíteni kell a gyámhatóságot, a szükséges intézkedések megtételére.

(3a) Ha a tanulói jogviszonyban álló gyermek az átmeneti gondozás időtartama alatt tölti be a 18. életévét, kérelemre szükség esetén az átmeneti gondozás időtartama meghosszabbítható a tanítási év végéig.

(4) A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges intézkedések megtétele érdekében az átmeneti gondozás időtartamának eltelte előtt is, ha

a) nyilvánvalóvá válik, hogy a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek átmeneti gondozását ugyanazon intézményben két éven belül másodszor is kéri.

48. § (1) A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként – a szülő kérelmére – a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.”

Gyermekek átmeneti otthona

„50. § (1) A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3) A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4) Az átmeneti lakóotthon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

(5) A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülő vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos – a 49. § (4) bekezdésében meghatározott – feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.”

Családok átmeneti otthona

„51. § (1) Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életének betöltéséig vagy – ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll –, legfeljebb 24. életének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell.

(2) A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja.

(3) A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét,

b) befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d) segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőnek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

(4) Krízisközpontként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(5) A krízisközpont befogadja a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került, a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerint bántalmazottnak minősülő személyt és azt a vele egy háztartásban élő személyt, akinek tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles (a továbbiakban együtt: bántalmazott család).

(6) A krízisközpont a bántalmazott család számára

a) alaptevékenysége keretében legfeljebb nyolc hét időtartamra

aa) lakhatást biztosít és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés és egészségügyi ellátást,

ab) közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

b) kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében legfeljebb öt év időtartamra felutasház-szolgáltatást nyújthat.

(7) A felutasház-szolgáltatás keretében a krízisközpontból, titkos menedékházból, illetve a családok átmeneti otthonából kikerült bántalmazott család számára lakhatást és az életvezetéshez szükség szerinti segítséget kell biztosítani.

(8) A felutasház-szolgáltatás igénybevételének feltétele, hogy

a)

b) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott előtakarékossági programban való részvételt, és

c) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott társadalmi reintegrációt segítő programban való részvételt.

(9) Titkos menedékházként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(10) A titkos menedékház befogadja a kapcsolati erőszak miatt krízishelyzetbe került, illetve otthontalanná vált bántalmazottat és gyermekét, valamint az (5) bekezdés szerinti bántalmazott családot.

(11) A titkos menedékház a (10) bekezdésben foglalt személy számára

a) legfeljebb hat hónap időtartamra

aa) lakhatást biztosít, és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés ellátást, valamint segítséget nyújt az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréshez,

ab) közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a titkos menedékház szolgáltatást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

ac) segítséget nyújt a bántalmazás következtében kialakult pszichés sérülések kezelésében és jogi tanácsadással segíti érdekeinek védelmét,

b) legfeljebb öt év időtartamra kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében félutasház-szolgáltatást nyújthat.

(12) A családok átmeneti otthona a férőhelyszámon belül kialakított külső férőhelyeken biztosíthatja azoknak a családoknak az ellátását, amelyek önálló lakhatásra támogatással képesek.

(13) A külső férőhelyen történő ellátás időtartama a 45. § (6) bekezdése és a 47. § (3) bekezdés a) pontja szerinti időtartammal együtt sem haladhatja meg a három évet.

(14) A külső férőhelyen ellátott családok számára kedvezményes lakhatást, és ha az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges, a 32. § (5) bekezdése szerinti megállapodásban meghatározottak szerint szociális munkát kell biztosítani.

(15) A külső férőhelyek esetében a költségvetési támogatás a normál férőhelyekhez képest csökkentett mértékben illeti meg a fenntartót. A támogatás mértékét a központi költségvetésről szóló törvény állapítja meg.

(16) Az egy családok átmeneti otthona keretében működtetett külső férőhelyek férőhelyszáma egybeszámítva nem haladhatja meg a családok átmeneti otthona férőhelyszámának 50%-át.”

Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona

Az „Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona” látja el 2003-tól ellátási szerződés keretében a XVI. kerületi gyermekek átmeneti otthoni ellátását. Az Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthon kihasználtsága a 2018. évben nőtt, év végén a kihasználtság közel a 100%-t érte el. A XVI. kerület - az elmúlt évtől eltérően - folyamatosan igénybe vette az szolgáltatást: 5 gyermek összesen 493 gondozási napot töltött az Otthonban.

Az Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonával kötött szerződés lefedi a felmerülő szükségleteket, bár krízisellátásként a kihasználtság előre nem kalkulálható.

Az ellátáshoz való hozzáférés biztosítása az Önkormányzat kötelezően ellátandó feladata a Gyvt. szerint, így fenn kell tartani, még ha nem is veszik igénybe.

3. ábra: Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában töltött napok száma

Forrás: Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona

Családok Átmeneti Otthona

A Support Alapítvány és Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzata 2008. január 01. napjától határozatlan idejű ellátási szerződést kötött a családok átmeneti otthona szolgáltatás biztosítására.

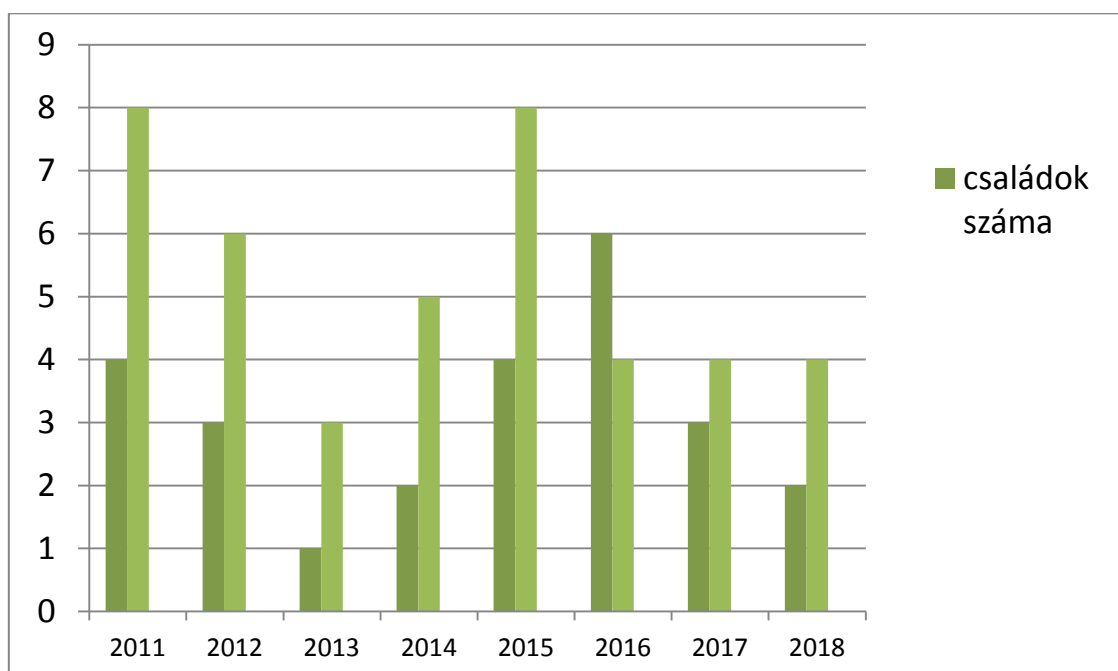
A Magyar Protestáns Segélyszervezet kérte az ellátási szerződés módosítását, mivel a Pest Megyei Kormányhivatal a Support Alapítvány kérésére módosította a működési engedélyt, tekintettel arra, hogy az intézmény fenntartója megváltozott. Az új fenntartó a Magyar Protestáns Segélyszervezet.

Ennek alapján Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzata a Magyar Protestáns Segélyszervezettel 2019. január 1. napján életbe lépett és 2024. december 31. napjáig tartó határozott időszakra szóló ellátási szerződést kötött.

2018-ben összesen két család került elhelyezésre a Családok Átmeneti Otthonában. A bekerülési okok lakhatási krízis, tartós lakhatás megoldatlansága voltak.

Az igénybe vett gondozási napok száma a két család esetében összesen 338 nap volt.

4. ábra: A Családok Átmeneti Otthonát igénybevevő gyermekek és családok száma

Forrás: Magyar Protestáns Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona

4. FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMTHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

Bölcsőde

A 2018. évben tovább folytatódott a bölcsődék szakmai munkájának ellenőrzése. A kerület bölcsődéiben a szakmai munka egységesítésére törekednek. Az ellenőrzések során megállapításra került, hogy az intézményekben folyó szakmai munka megfelel a törvényi, szakmai előírásoknak.

A szakmai ellenőrzések tapasztalatai:

A bölcsődék tárgyi felszerelése számban megfelelő és biztosított. A csoportszobák berendezései, méretei a korosztálynak megfelelőek. A kiszolgáló helyiségek, a gyermeköltözők, fürdőszobák felszerelése megfelelőek, felújításuk folyamatosan történik. Az udvarok, játszóterek felszerelése megfelel a játszótéri eszközök előírt szabványainak. Az elmúlt évben több felújítás (udvari medence, terasz térkővel történő borítása, játszó udvar műfűvel borítása, konyha és a hozzátartozó helyiségek festése a Szivárvány Bölcsődében, stb.) történt.

2017-ben átfogó ellenőrzést végzett a Kormányhivatal az intézményben. A 2018. szeptember 28. napján kelt Jegyzőkönyv a hatósági ellenőrzésről, az alábbiakat állapította meg:

- szakmai hiányosságok nem jellemzőek, de az egységes csoportnapló bevezetése ajánlott intézményenként,
- személyi feltételek megfelelőek, javasolt azonban a bölcsődében, ahol nincs vezető helyettes, helyettesítési státuszt biztosítani,
- a dokumentációkat nagy részben megfelelően vezetik,
- a dolgozók személyi anyaga rendben vezetett,
- továbbképzési tervvel és nyilvántartással a bölcsődék rendelkeznek.

Az ellenőrzés alapján alábbi intézkedések megtételének szükségességét írta elő az ellenőrző szerv, mely hiányosságok megszüntetését Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat, mint fenntartó vállalja:

- Bóbita Bölcsőde vonatkozásában felújítást igényel a konyha előkészítő részének aljzata. Egyes csoportszobák bejárati ajtajának, fürdőszobájának cseréje, javítása szükséges.
- Szivárvány Bölcsődében javasolt a csoportszobák közötti üvegajtók fóliázása, valamint a belső ajtók felújítása.

Család- és Gyermekjóléti Központ

2017-ben átfogó ellenőrzést végzett a Kormányhivatal az intézményben. 2018. november 12. napján kelt Jegyzőkönyv a hatósági ellenőrzésről, az alábbiakat állapította meg:

- Tárgyi feltételek szempontjából szükséges a beépített veranda (mint dolgozói szoba) természetes szellőzésnek megoldása.
- A személyi feltételeket vizsgálva megállapította az ellenőrző szerv, hogy a Napraforgó Központ lényegesen kevesebb munkatársat foglalkoztat a 15/1998. (IV.

- 30.) NM. rendeletben előírt szakmai létszámot tekintve. Egy dolgozónál szükséges a státusz és a munkakör betöltésének vizsgálata az iskolai végzettségére tekintettel.
- A szakmai gyakorlatot és dokumentációt tekintve megállapították, hogy a Napraforgó Család- és Gyermejjóléti Központ megfelelő színvonalon látja el a jogszabályokban előírt feladatát. A kötelező nyilvántartások vezetése naprakész. A dokumentációk vezetése részben rendezett, néhány adatlap kitöltésében találtak hiányosságokat.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK – SZOCIÁLIS IRODA

- Folyamatos cél a támogatások szinten tartása, reálértékének megőrzése, különösen törekedni kell erre a kiskorúak esetében - mint az ellátások szempontjából egyik leginkább kiemelt csoportban.
- Fontos, hogy az egyes szociális ellátások a kerületi sajátosságokra, valódi igényekre reagáljanak, nyújtsanak választ a tipikus problémákra.
- Kiemelkedő szerepet kell tulajdonítani a jövőben is a támogatások hatékony, célzott megállapításának.
- Továbbra is törekedni kell, a szoros szakmai együttműködés fenntartására az érintet kerületi intézményekkel.

5.2. GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS – CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

- A szervezet méretének megnövekedéséhez tartozó változások menedzselése a vezetői team részéről.
- Ehhez kapcsolódóan szervezetfejlesztés, csapatépítés → 1 napos kihelyezett tréning Ladánybenén május 23.-án.
- Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység szakmai munkájának megerősítése, a kerületi igényekhez igazodó formájának kialakítása, a segítők létszámának emelése, érzékenyítése az észlelő- és jelzőrendszerben betöltött szerepükkel kapcsolatban.
- Kertvárosi Családi Szállító Szolgálat működtetése, a lakossággal történő még szélesebb körű megismertetése.
- A Szolgáltatásairól szóló tájékoztatás nyújtása a lakosság körében
- Az épület bejáratának akadálymentesítése.
- A Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztályának ellenőrzése során megállapított személyi és tárgyi feltételek megvalósítása felé való elmozdulás.

5.3. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA – BÖLCSŐDE

- Az Egyesített Bölcsőde mindenkori szakmai célja, hogy az otthon melegéhez, nyugalomához hasonló légkörben tölthessék a kicsik napjaikat.
- Mindehhez elengedhetetlen a személyi és tárgyi feltételrendszer minőségi biztosítása:
 - állandó, szakképzett és elkötelezett alkalmazottak,
 - esztétikus környezet, elegendő hely, játék, biztonság, kifogástalan ételmezés.

- Továbbra is kiemelt szakmai szempont, hogy a szolgáltatások gyakorisága és minősége nem vezethet az alapellátás színvonalának legkisebb csökkenéséhez sem.
- A továbbképzés folyamatosságára a szakmai munka emelése érdekében szükség van.
- Nagy hangsúlyt kell fordítani az adminisztrációra, a munkarendek - napirendek összehangolására, egységesítésére.
- Az új szolgáltatások szélesebb körben történő megismertetése.
- Játékos gyermek torna szolgáltatás bővítése, megismertetése a bölcsődés korú gyermekekkel és szüleikkel.
- A játszóház-szolgáltatás népszerűsítése.
- „Kertvárosi Pedagógiai Napok”-on való részvétel.
- Közös családi programok szervezése, ami erősíti a család és a bölcsőde kapcsolatát (Farsang, tavaszi alkotó délután, Anyák napja, Gyereknapi, Bölcsőde-búcsúztató, Mikulás-várás, Alkotó délutánok, Karácsony).
- Honlap folyamatos frissítése, naprakész információk szolgáltatása. Az intézmény fontosnak tartja a szülők hiteles tájékoztatását, a segítségnyújtást a kisgyermek nevelésével kapcsolatban. Lehetőség nyílik az intézmények bemutatására, valamint a szolgáltatások ismertetésére. Azon családok is információkhoz juthatnak, akik még csak most tervezik a gyermekük bölcsődei elhelyezését.
- A Budapest főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztályának ellenőrzése során megállapított személyi és tárgyi feltételek teljesítése.

5.4. A GYERMEKVÉDELMI MUNKA VONATKOZÁSÁBAN ÁLTALÁBAN, AZ ELLÁTÓRENDSZERT ÉRINTŐ TERVEK, VÁLTOZÁSOK

- 2013. január 1-jétől az iskolák fenntartása, így az oktatás szakmai irányítása már nem önkormányzati, hanem állami feladat. 2017. január 1-jétől a működtetői feladatok közül csak a gyermekétkeztetés biztosítása maradt az Önkormányzat feladata. Az Önkormányzat számára az iskolákkal és a Tankerületi Központtal való jó kapcsolat továbbra is fontos, hisz az oktatás színvonala, milyensége a kerület gyermekeinek, felnővekvő nemzedékének életére van hatással. Az önkormányzat a jó kapcsolat fenntartásáért megteszi, ami rajta múlik. A változástól függetlenül folyamatos az „Egy iskola, egy óvoda” program az intézmény-felújítások kapcsán, illetve e mellett külön újulnak meg az udvarok. A fejlesztések a Tankerületi Központtal együttműködve valósulnak meg.
- Bővültek az óvodai férőhelyek a Mátyásfüldei Fecskefészek Óvodában. Ezt követően bölcsődei férőhelyek növekedésére kerül sor, a Napsugár Bölcsőde fejlesztésével. A Centi Bölcsőde konyhát teljes körűen felújítják egy pályázati lehetőségnek köszönhetően.
A bővítés enyhíti a férőhelyhiányt, de továbbra is állandó feladat a várható igények folyamatos felmérése, figyelemmel kísérése, valamint olyan bővítési lehetőségek megtalálása, melyek rugalmasan alkalmazkodnak az egyes korosztályok változó létszámához. Ezen a területen fontos szerep jut az Európai uniós és egyéb pályázati lehetőségeknek.
- A család-és gyermekjóléti szolgálatok feladata 2018. szeptember 1-jétől kibővült az iskolai és óvodai szociális segítő tevékenységgel. Az új feladat egy a megszokottól eltérő munkamódszer bevezetésével, létszámnövekedéssel, és új telephely létrehozásával jár.

- 2018-ban bevezetésre került a Családi Szállító Szolgálat a Napraforgó Központ keretei között, a Nyugdíjasok Segítő Szolgálat mintájára, interpretálva a kisgyermekes és gyermeket váró nők nehézségeire.
- Új gyermekorvosi rendelő kerül átadásra (1164 Budapest, Szabadszomszéd út 18.) és új házi gyermekorvosi körzet kerül kialakításra.

Az ellátásokra, szolgáltatásokra vonatkozó általános célkitűzések:

- Az ellátások színvonalának megtartása, emelése, pénzbeli és természetbeni ellátások esetében az ellátás reálértékének megtartása, vagy legalábbis kismértékű csökkenése.
- Az ellátások eljuttatása a legrászorultabbakhoz.

6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA

6. 1. KERÜLETI BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM

A BRFK XVI. Kerületi Rendőrkapitányság 2018. évben az alábbi bűnmegelőzési intézkedéseket hajtott végre a gyermek és fiatalok részére:

- Az ORFK által indított iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program keretében bűnmegelőzési előadások kerültek megtartásra, a Csonka János Műszaki Szakközépiskolában és Szakiskolában, a Corvin Mátyás Gimnáziumban és Szakközépiskolában, és a Centenárium Általános Iskolában.

Az előadások témakörei:

- ifjúkori bűnözés, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése,
- internet veszélyei,
- szórakozás veszélyei,
- szenvedélyek, függőségek,
- közlekedéssel kapcsolatos szabálysértések és bűncselekmények,
- védelem, önvédelem.
- másság.

- Az Iskola rendőre program keretében a KMB alosztály munkatársai a kerületi általános iskolákban az osztályfőnökök felkérésére bűnmegelőzési előadásokat tartottak, osztályfőnöki órák keretében.

Az előadások témakörei:

- a fiatalokat veszélyeztető bűncselekmények, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése,
- internet veszélyei,
- szenvedélyek,
- közlekedési ismeretek.

Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program 2013 szeptemberében indult országosan. Az elmúlt közel 6 évben, a programmal kapcsolatban a résztvevő iskolák visszajelzései pozitívak voltak. Az iskolák szívesen veszik a bűnmegelőzési előadásokat osztályfőnöki órákon, továbbá az osztályfőnökök visszajelzése alapján sokkal hitelesebb a diákok részére, ha az előadásokat hivatásos rendőr tartja részükre.

Az iskola rendőre program keretében szintén folyamatos az együttműködés a kerületi általános iskolák és kerületi Rendőrkapitányság között, melynek keretében bűnmegelőzési előadások kerülnek megtartásra.

Jellemző a

- Rendszeres jelenlét ezen iskolákban, személyes tanácsadás, konzultáció;
- Kijelölt iskolákban előre megbeszélte időpont alapján fogadóóra megtartása, illetve szülői és tantestületi, valamint nevelési értekezleteken való részvétel;
- Kiterjedt drog-prevenációs tevékenység folytatása a kerület oktatási intézményeiben tanuló diákok szüleinek;
- Felkérésre részvétel az iskolák egészségnapján, egyéb iskolai rendezvényeken, mely rendezvényeken cél a bűnmegelőzés valamint a rendőrség népszerűsítése;
- Felkérésre iskolához kapcsolódó bűnmegelőzési előadássorozat (diákoknak, szülőknek, pedagógusoknak);
- Áldozatvédelmi tevékenység – áldozatsegítő, áldozatvédelmi előadások megtartása;
- A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiában meghatározott prioritások mentén képzéseken történő részvétel;
- A civil szervezetekkel és társadalmi szervezettel kapcsolattartás;
- Kerületi gyermekvédelmi intézményekkel kapcsolattartás;
- Kapcsolattartás a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat keretein belül működő Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal, továbbá részvétel a munkájában.

A körzeti megbízottak 2015 decemberétől a 18 év alatti sértettek meghallgatásával, szükség esetén a lakókörnyezetében történő adatgyűjtéssel, és a rendelkezésre álló egyéb adatok feldolgozásával 48 órán belül jelentésben rögzített kríziselemzést készítenek. A kríziselemzésben megpróbálják feltárni milyen okok és körülmények vezettek ahhoz, hogy a sértett bűncselekmény áldozatává vált, és mit kell tenni ahhoz, hogy ezek az okok a későbbiekben ne ismétlődhessenek meg

Bűnelkövetés okainak alakulása áldozati és elkövetői oldalról:

A kiskorúak sérelmére elsősorban személyes értékeik megszerzésére irányuló bűncselekmények történtek. Mivel egyre több iskoláskorú gyermek rendelkezik nagyobb értékű mobiltelefonnal, illetve kisméretű szórakoztató elektronikai cikkel, egyre gyakoribbak az ezzel kapcsolatos bűncselekmények is. Még nagyobb számban fordulnak elő a lopások, melynek során az iskolatáskában, vagy öltözőben őrizetlenül hagyott nagyobb értékeket tulajdonítja el az elkövető.

A 2018 évben 11 esetben vált áldozattá fiatalkorú, 5 esetben pedig gyermekkorú volt az áldozat. Sérelmükre: zaklatás, garázdaság, lopás, könnyű testi sértés, rablás, nemi erkölcs elleni és segítségnyújtás elmulasztása miatt indított eljárást a BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság.

Elkövetői oldalról 2018. évben 14 fiatalkorú és gyermekkorú ellen indult eljárás, melynek a megoszlása garázdaság, könnyű testi sértés, kábítószer birtoklás, lopás, jármű önkényes elvétele és közfeladatot ellátó személy elleni bűncselekmények volt.

A bűncselekmények megvalósulását, bekövetkezését továbbra is elősegíti, a fiatalok felelőtlen magatartása: egymásnak mutogatják vagyontárgyaikat, dicsekednek velük, azokat a közterületen továbbá a tömegközlekedési eszközökön nyíltan használják, így felkeltik a bűnelkövetők érdeklődését is, így könnyebben válhatnak bűncselekmény áldozatává.

6.2. KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

XVI. KERÜLETI KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

A XVI. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) 2003-ban alakult meg, azóta folyamatosan, sikeresen működik a kerületben.

A KEF alapító tagjai a XVI. kerületi Önkormányzat, Móra Ferenc Általános Iskola, (akkori) Napraforgó Szolgálat, BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság, Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat munkatársai közül kerültek ki.

Jelenleg 18 tagja van, akik 7 intézményt képviselnek. A KEF, mint döntés előkészítő, javaslattevő és koordináló szervezet fejt ki tevékenységét a kerületben. Az elmúlt évek során tevékenysége szerteágazó volt. A KEF szakmai munkáját megalakulása óta Kály-Kullai Károly szakértő bevonásával végzi.

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak koordináló szerepe van. Összehangolja a helyi intézkedéseket és kezdeményezéseket, valamint fórumot teremt az országos célokkal párhuzamosan a helyi közösség területén működő intézmények számára. A Fórum az a fontos láncszem, amely biztosítja a stratégiában megfogalmazottak megvalósulását.

Mind a Nemzeti Stratégia, mind a helyi drogellenes stratégia eredményességének legfontosabb letéteményese a helyi közösség. A helyi települési szinten történő összefogások, és összehangolt cselekvések döntő módon tudják befolyásolni a probléma kezelését. Szükséges minden olyan tett és összefogás erősítése, amely az emberi közösség legalapvetőbb formáival – család, szomszédság, lakóhelyi közösség stb. – van kapcsolatban. A helyi közösségek kiemelkedő szerepet játszanak a drogproblémák kezelésében, hiszen a kábítószer-fogyasztás jelensége alapvetően az egyének, a családok és a helyi közösségek problémája.

A stratégia 3 alappillére közül a kerületben a megelőzés és egészségfejlesztés területeire helyezzük a hangsúlyt, hiszen ezen cselekvések nem csak a fiatalok kábítószer fogyasztása tekintetében jelentenek erős preventív tényezőt, hanem más egészséget veszélyeztető magatartás formák kockázatát is csökkentik.

2013-ban megszületett a Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013-2020, ami egy kerületi, a szülők, pedagógusok és diákok körében végzett reprezentatív felméréssel együtt 2014 tavaszán a kerület Drogellenes Stratégiájának alapját adta.

A XVI. kerületi KEF 2018 évi tevékenységei:

2018. január 25. KEF ülés

2018. február 8.

A XVI. kerületi KEF által szervezett prevenciók előadásra 2018. február 8-án került sor a XVI. kerületi Polgármesteri Hivatal házasságkötő termében, melyen a kerületi iskolák 8. évfolyamos tanulói, a KEF tagjai, védőnők és az Emberbarát Alapítvány képviselői vettek részt. Hat iskolából összesen 59 diák érkezett.

„A jövő nemzedéke: Lányok és fiúk az Emberbarát Alapítvány Gyermek- és Ifjúsági Addiktológiai Rehabilitációs Intézetében” című előadás keretében, egy kisfilm által bemutatásra került a Budapest X. kerületében működő Emberbarát Alapítvány Alkohol- és Drogrehabilitációs Intézete. A program záró része interaktív edukációs foglalkozás keretében zajlott gyógyulófélben lévő kortárs fiatal szenvedélybetegek bevonásával, akik hiteles információkat nyújtottak a kortársaik számára.

2018. március 8.

Helyszín: Budapest XIII. kerületi Önkormányzat – KEF

"Tudat-törő: az első függőség témájú prevenciók szabaduló szoba" megtekintése.

2018. április 14. Kerületi Egészségnap

A XVI. kerületi KEF a Sziget Droginformációs Alapítványhoz tartozó „Zsiráfos Busz” Életvezetési Központ interaktív prevenció-s-életmód programjával vett részt a Kertvárosi Egészségnapon, továbbá drogtoló kitöltésére, részegszeműveg kipróbálására volt lehetőség. A XVI. kerületi KEF kiadványai a rendezvény által nagy számban jutottak el a kerület lakosaihoz.

2018. április 20. A Föld Napja

A kerület iskolásai nagy örömmel vettek részt a Föld Napja alkalmából rendezett tudományos vetélkedőn. Ebben az évben a felső tagozatos diákok részére a KEF sátrában szabadterre adaptálták a prevenció-s szabaduló szobát. A programot Szedmák Eszterrel, a XIII. kerületi KEF koordinátorával, a szabaduló szoba projektvezetőjével együttműködve valósították meg, sikert aratva a fiatalok körében. Minden feladat a szerhasználat, kábítószerrel volt kapcsolatos.

2018. május 31. Dr. Zacher Gábor előadása

A Szerb Antal Gimnázium díszterme, (1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 12.) adott otthont 2018. 05. 31. 14 órai kezdettel Dr. Zacher Gábor Prevenció-s előadásának „Mindennapi függőségeink” témakörben. Az előadás az alkohol, kábítószer, dohányzás mellett egyéb lehetséges függőségekről is szólt, mint a koffein, vásárlás, közösségi média, mobiltelefon, televíziós sorozatok, testedzés, csokoládé, étkezés, munka stb.. Célcsoport a gimnázium 9-12. évfolyamos diákjai, pedagógusai, és a XVI. kerületi KEF tagjai. 153 fő vett részt az eseményen.

2018. június 5. tapasztalatcsere, szakmai fórum

A XVI. kerületi KEF által szervezett szakmai programra melynek témája az elterelés, a Napraforgó Család - és Gyermekjóléti Központban került sor a KEF ülést követően. Szeretettel várták a kerületi pedagógusokat, védőnőket, KEF tagokat, érdeklődőket. Cél az eltereléssel kapcsolatos ismeretek bővítése, a tevékenység bemutatása volt. Erőss Gyuláné, szociálpedagógus, családterapeuta, a Válaszút Drogkonzultációs Iroda munkatársa nyújtott ebben segítséget előadásával.

2018. június 21. KEF ülés

2018. október 15-17. Továbbképzés támogatása

A Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ szociális munkásai óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást nyújtanak a köznevelési intézményekben tanuló gyermekek számára a Gyvt. alapján 2018. szeptember 1. napjától. A KEF a kábítószer problémával kapcsolatos képzések feltérképezését követően valamennyi érintett munkatárs számára a költségek átvállalásával lehetővé tette „A drogprevenció iskolai lehetőségei” témakörben egy akkreditált továbbképzésen való részvételt, melyet a ráckeresztúri Magyar Református Egyház Kallódó Ifjúságot Mentő Misszió Drogterápiás Otthona szervezett.

2018. augusztus-november Pályázat elszámolások

Az Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság csúszása miatt ebben azt időszakban került sor több, évekkkel ezelőtti KEF pályázat teljes lezárására, a lezáráshoz még szükséges anyagok, esetleges hiánypótlások megküldésére a pályázat kiírója számára.

Szakmai koordináció

A KEF koordinációs feladatkörében elősegítette, hogy a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ köznevelési intézményekben jelenlévő szociális munkásai és Szücsi Gábor, a rendőrség hivatásos állományú KEF tagja (iskolai bűnmegelőzési tanácsadóként a kerületi oktatási intézményekben tart bűnmegelőzési előadásokat) tevékenységüket lehetőség szerint összehangolják, az óvodai-iskolai jelenlétnél a párhuzamosságokat elkerüljék, egymás tevékenységét erősítsék.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI

A kerületben civil szervezetek bevonása az alapellátás keretében történik.

A Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ több civil és egyházi szervezettel működik együtt, melyek az alábbiak:

- **A helyi Vöröskereszttel az együttműködésük sok évre nyúlik vissza.** A Vöröskereszt kerületi szervezete összesen 12 alkalommal 136 ügyfélnek adott élelmiszersomagot, amely a szűkös anyagi helyzetben lévőknek jelentett aktuálisan komoly segítséget. Az ügyfelek a Központ és a Szolgálat ügyfélköréből kerültek ki.
- **A Gyermekétkeztetési Alapítvány** a Központ javaslatára 10 a kerületben élő rászoruló családnak segít havi rendszerességgel élelmiszeradománnyal.
- **Szatmáry Kristóf** képviselő úr 3 nagycsaládosnak juttatott gazdag élelmiszersomagot.
- **A Magyarországi Vietnámiak Egyesülete** jóvoltából 4 kerületi családhoz került nagyobb értékű adomány.
- A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesületének helyi közösségi klubjának, a **„Lámpás Klub”** foglalkozásainak biztosít helyet a Napraforgó Központ.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. sz. melléklete

Tartalmi követelmények a települési önkormányzat és a megyei kirendeltség számára, a Gyvt. 96. §-ának (6) bekezdésében előírt átfogó értékelés elkészítéséhez

I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0–18 éves korosztály adataira.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

– a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
– egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
– gyermekékeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

– gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
– gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

4–5.

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciós elképzelések).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

II. A megyei kirendeltség által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei
1. A megyei kirendeltség által fenntartott, szakellátást (esetleg alapellátást) nyújtó intézményhálózat bemutatása, különös tekintettel a Gyvt.-ben előírtak teljesítésére.

2. Ellátásban részesülők száma, korcsoportok szerinti megoszlása, tendenciák.

3. Változások az ellátás feltételeiben (személyi, tárgyi, elhelyezési feltételek).

4. A felügyeleti szervek által végzett gyermekvédelmi szakmai ellenőrzések tapasztalatainak bemutatása.

5. Jövőre vonatkozó célok, javaslatok, elképzelések (milyen típusú intézmények kialakítására, átalakítására, fejlesztésére lenne szükség a gyermekek szükségletei alapján, milyen területeken tervezik bevonni a civil szervezeteket a szakellátás feladatainak ellátásába).